

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1979 | ΑΡΙΘ. 2

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ Ο ΜΕΓΑΣ

(329/30 — + 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 379)

Ἐπὶ τῇ 1600ῃ ἐπειεῖφ τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ

«Ζῆ Βασίλειος καὶ θανὼν ἐν Κυρίῳ.

Ζῆ καὶ παρ' ἡμῖν ὡς λαλῶν ἐκ τῶν βιβλίων».

(Migne, P. G. 29, CCLXXXVII).

1. Τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς καὶ πάντα τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα μετὰ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἢ ἡμετέρα ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία· πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Θεολογικαὶ Σχολαί· πᾶσαι αἱ ἀνά τὴν Οἰκουμένην Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ καὶ πλεῖστα Θεολογικαὶ Σχολαί τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ὁμόδοξοι καὶ ἑτερόδοξοι· Ἀκαδημαῖαι καὶ πλεῖστα Πανεπιστήμια συνεορτάζουσι ἐφέτος τὸ Ἰωβηλαῖον, ἦτοι τὴν 1600ῃν ἐπέτειον τῆς κοιμήσεως τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Τοῦτο δὲ διότι ὁ τῆς Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας πανένδοξος Ποιμενάρχης Βασίλειος, δὲν ὑπῆρξε μόνον «Μέγας» ὡς ἐκκλησιαστικὸς ὀργανωτῆς, ὡς παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος, ἀλλ' ἅμα «Μέγας» καὶ ὡς ἐπιστήμων, συνδυάζων Πίστιν καὶ Γνώσιν, ἦθος καὶ εὐσέβειαν, ὀρθοφροσύνην καὶ σοφίαν, προσόντα καὶ ἀρετάς, τὰς ὁποίας εἰς πρόσωπα σπανίας μεγαλοφυΐας ἀπαντῶμεν καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως, τῆς πρὸ καὶ τῆς μετὰ Χριστὸν ἐποχῆς. Ὅθεν ὀρθῶς καὶ δικαίως ἐχαρακτηρίσθη, ὡς «μέγας τῆς ἀληθείας διδάσκαλος» (Ζαχαρίου Μυτιλήνης, «Διά-

λεξίς ὅτι οὐ συναΐδιος τῷ Θεῷ ὁ κόσμος», Migne, PG 85, 1128A): «ὁ ἐνθεοσ τῆς οἰκουμένης φωστῆρ» (Γενναδίου, ἐπιστ. De predestinationis, M. PG 29, CCXLI, σημ. α')· «τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας» (Μεγ. Ἀθανασίου, ἐπιστ. πρὸς Παλλάδιον, M. 26, 1168)· καὶ «οὐρανοφάντωρ» (Du Cange, Glossarium 1066). Ὡς δὲ ἐν τῷ Μηνιαίῳ τοῦ Ἰανουαρίου καὶ ἐν τῷ εἰς αὐτὸν ἀφιερωθέντι Κανόνι (Ὡδὴ Γ') ἀναφέρεται: «Παιδείας γεγωνὼς ἀπάσης ἔμπλεος, οὐ μόνον τῆς κάτω καὶ πατουμένης, πολλῶ δὲ μᾶλλον τῆς κρείττονος, ἀνεδείχθη τῷ κόσμῳ Φῶς ὁ Βασίλειος».

2. Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τὰ ἄξια τοῦ ὀνόματός των Ἀνώτατα Πνευματικὰ Ἰδρύματα, ἡμέτερα καὶ ξένα, καλοῦσι χριστιανούς καὶ μὴ, πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ ὀπαδοὺς καὶ μὴ, ἀπαξάπαντας τοὺς ἐκτιμῶντας τὰς μεγάλας Μορφὰς ζωῆς καὶ δράσεως καὶ ἀναγνωρίζοντας τὸν διαπρέψαντα ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ τῆς Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας ἀγιώτατον καὶ σοφώτατον Ποιμενάρχην, νὰ συνεορτάσωμεν κοινῇ τὴν Γενέθλιον ἡμέραν, ἦτοι τὴν ἐπέτειον τῆς διὰ τοῦ θανάτου εἰς τὴν νέαν καὶ μακαρίαν ζωὴν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εἰσοδόν, τοῦ ἀντιδώσαντος τῷ Κυρίῳ, ἐν τῷ βίῳ μὲν πάντα τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα καὶ ἐξαρθέντα ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς ἀριστο-

πραξίας («άντιδωρα»), εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς ζῶντας ἀντιδωροῦντος ἔσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ τὰ χαρίσματα. Ποία δὲ ἄλλη ὠραιότερα συμμετοχὴ ἡμῶν εἰς τὴν 1600ὴν ἐπέτειον († 1 'Ιανουαρίου 379-1 'Ιαν. 1979) τῆς Γενεθλίου τοῦ Μεγάλου Βασίλειου ἡμέρας, ἀπὸ τοῦ νὰ ἀνταποδώσωμεν εἰς τὸν σοφὸν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πατέρα καὶ αἰώνιον τῆς Οἰκουμένης Διδάσκαλον καὶ Παιδαγωγὸν τὸν δίκαιον τῆς πρὸς αὐτὸν λατρείας ἔπαινον, ἐγκωμιάζοντες καὶ χαρακτηρίζοντες, ἔστω καὶ ἐν σκιαγραφίᾳ, τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ, τὰς ἀρετάς, τὴν ἀγιότητα, τὴν σοφίαν καὶ τὰ ἄξια παντὸς θαυμασμοῦ προσόντα αὐτοῦ, μάλιστα ὡς ταῦτα πάντα περιέγραψεν ἡ ἄφθαστος εἰς καλλιπέριαν γραφὴς τοῦ φιλτάτου αὐτοῦ, ἦτοι τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ καὶ Ναζιανζηνοῦ;

3. Βασίλειος ὁ μεγαλῶνυμος, ἡ Σάλπιγξ ἡ μεγάλη, ἡ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης ἠχοῦσα καὶ ἀκουομένη· ὁ Λύχνος ὁ ἀειλαμπής, ὁ τὸ ἀνέσπερον Φῶς εἰς τὴν Οἰκουμένην διαχέων καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καταυγάζων· ὁ μέγας καὶ θαυμαστός Κήρυξ, ὁ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης λαλῶν καὶ ἀκουόμενος. Ὁ σοφὸς ἐν ῥήμασι καὶ ἀπλοῦς ἐν ἡθεσιν. Ὁ ἀνεπιτήδευτος καὶ εὐθύς ἐν ταῖς ἐπιτιμήσεσι καὶ ὁ ἐπιεικὴς τοῖς πάσχουσιν. Ὁ ἔτοιμος εἰς ἔλεγχον παντὸς παραβάτου τοῦ Νόμου καὶ τῶν Ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ πρόθυμος εἰς συγχώρησιν τοῦ μετανοοῦντος. Ὁ ἀγαθὸς ἐν ἀγαθοῖς καὶ ὁ αὐστηρὸς ἐν τοῖς πονηροῖς. Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις καὶ ἄριστος ἐν ἀναστροφαῖς. Ὁ ἅγιος ἐν ἀγίοις καὶ ὁ ταπεινὸς ἐν χριστιανοῖς. Ὁ μέγας ἐν θεωρίᾳ μύστης καὶ ὁ ἄριστος ἐν τῇ πράξει ἀγαθοποιός. Ὁ μέγας Παιδαγωγός καὶ Διαφωτιστής τῆς Νεότητος. Ὁ μέγας ἀσκητὴς καὶ κοινωνιολόγος ἀξιόθαύμαστος. Ὁ ἰατρὸς ψυχῶν καὶ σωμάτων, ὁ φιλόανθρωπος, ὁ φιλελεήμων, ὁ τῶν πενήτων προστάτης, ὁ τῶν ἀσθενῶν θεραπευτής, ὁ τῶν Νέων Διδάσκαλος, τῶν Νεανίδων ὁ θυρεός, τῶν συζύγων ὁ κηδεμών, ἡ ἀληθὴς «βάσις λαοῦ» κατὰ τὸ ἔτυμον τοῦ ὀνόματός του ὁ Βασίλειος!

4. Δὲν θὰ βιογραφήσω τὸν Μέγαν Βασίλειον, Τοῦτο ἔπραξα εἰς εἰδικὴν μελέτην τὸ 1975. Θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὄχι μόνον διότι τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου τούτου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀφετηρίαν τοῦ Ἰωβηλαίου τῆς 1600ῆς ἐπέτειου ἀπὸ τῆς ἐκδημίας αὐτοῦ τιμῶμεν, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης στιγμαὶ ἀποδεικνύουσι τὸ ἄφθαστον μεγαλεῖον τοῦ πράγματι «οὐρανοφάντορος» Βασίλειου. Τὰ προηγηθέντα μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ θεοῦ καὶ προορατικῶ ἀνδρὸς γεγονότα, ἅτινα καὶ συνδέονται μὲ τὰς τελευταίας ἀποφάσεις τοῦ ψυχωραγοῦντος Πρωθιεράρχου, εἶναι τὰ ἑξῆς. Τῇ 9ῃ Αὐγούστου 378 ἀπέθανεν ὁ ἀρειανόφρων αὐτοκράτωρ Οὐάλης, ὅστις τοσαύτας ὀχλήσεις προὔξενησεν εἰς τὸν Βασίλειον. Ὁ Μέγας καὶ προορατικώτατος Πρωθιεράρχης διείδε τὴν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας στροφὴν διὰ τε τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Δυτικοῦ ἡμισφαιρίου Γρατιανοῦ, τοῦ εὐσεβοῦς υἱοῦ τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ Α', τοῦ εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν διαδεχθέντος τὸν πατέρα αὐτοῦ (375/6), καὶ πρὸ πάντων διὰ τοῦ ὄντως μεγάλου αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ Α' (379-395). Ἡ εἰρήνη τῶν Ἐκκλησιῶν ἦτο πλέον ἐν ὄψει. Ὁθεν καὶ ὁ Βασίλειος, μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐχειροτόνησε πολλοὺς ἐκ τῶν μαθητῶν του Ἐπισκόπους, διὰ νὰ ἀναθέσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἐπαρχίας του μέριμναν καὶ τὴν συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν πολεμίων τῆς ὀρθόδοξου πίστεως. Ὁ θεῖος Γρηγόριος λέγει: «Νεκρὸς γὰρ ὢν ἤδη σχεδὸν καὶ ἄπνους καὶ τὸ τοῦ βίου πλεῖστον καταλελοιπώς, εὐτονώτερος γίνεται περὶ τοὺς ἐξιτηρίους τῶν λόγων, ἵνα τῆς εὐσεβείας συναπέλθῃ ῥήμασι καὶ χειροτονίαις τῶν γνησιωτάτων αὐτοῦ θεραπευτῶν, τὴν χεῖρα δίδωσι καὶ τὸ Πνεῦμα· ὥστε μὴ ζημιωθῆναι τὸ βῆμα τοῦς ἐκεῖνου μαθητὰς καὶ τῆς ἱερωσύνης συλλήπτορας» (Γρηγ., Ἐπιτ. Μ. 36, 600 κεφ. 78).

5. Ἐκεῖτο ὁ θεῖος Βασίλειος ἐπὶ τῆς νεκρικῆς κλίνης, τὰ τελευταῖα πνέων.

Μικρὸν πρὸ τοῦ τέλους, ἀναλαβὼν τὰς τελευταίας δυνάμεις, ἀπηύθυνε λόγους παραμυθίας πρὸς τε τοὺς θρηνοῦντας οἰκείους καὶ φίλους καὶ πρὸς πάντας τοὺς παρ' αὐτῶ ἱσταμένους θεραπευτάς, συνεργάτας, ἰατρούς, νοσοκόμους καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τῆς περιφήμου «Βασιλειάδος» του. Ἀφοῦ δὲ ἐπιθύρισε, ἐπαναλαβὼν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, «εἰς χειρὰς Σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου», παρέδωκε τὸ πνεῦμα! Μέγιστον πένθος κατέλαβεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐνδόξου καὶ φημισμένου Διδασκάλου συγγενεῖς, φίλους, πιστοὺς Καισαρεῖς, ἀκόμη καὶ Ἰουδαίους καὶ Ἐθνικούς. Κατὰ δὲ τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοσαύτη ὑπῆρξεν ἡ συρροή τοῦ πλήθους, ὥστε οὐκ ὀλίγοι ἀπέθανον ἐκ τοῦ συνωστισμοῦ καὶ τῆς καταθλίψεως! Πολλαὶ χιλιάδες Καισαρέων, Ἰουδαίων, Ἐθνικῶν, ἐπηλύδων παντὸς γένους καὶ πάσης ἡλικίας ἐπλήρουν τὰς ἀγοράς καὶ τὰς στοάς, διωρόφους τε καὶ τριωρόφους. Συνηγωνίζοντο δὲ πάντες πῶς ἕκαστος θὰ δυνήθῃ νὰ ψαύσῃ τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου τοῦ ἀγίου ἀνδρός, ἢ τὸν σκίμποδα ἐφ' οὗ ἐφέρετο τὸ ἱερόν του σκῆνωμα, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι θὰ ὠφελοῦντο ἢ καὶ θὰ ἐθεραπεύοντο ἐκ τε τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν καὶ ἀμαρτιῶν. Οἱ θρηνοί, οἱ ὀλοφυρμοί, οἱ ὀδυρμοὶ καὶ οἱ κλαυθμοὶ κατέπνιγον τὴν ψαλμωδίαν τῶν ὕμνων τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας.

6. Ταῦτα ἐσταχυολογήσαμεν ἐκ τῆς γραφικῆς καὶ ἀμιμῆτου περιγραφῆς τοῦ Ἐπιταφίου πρὸς τὸν Βασίλειον τοῦ ὑφιπετοῦς Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ καὶ Ναζιανζηνοῦ (Γρηγ. Ἐπιτ. Μ. 36, 600-605, κ. 78-81). Ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις, ἐὰν δὲν παρέθετον ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν ἐγκωμίων, ἅτινα καὶ ὁ πολὺς ἐν σοφίᾳ καὶ χάριτι Γρηγόριος Νύσσης, ὁ τοῦ Βασιλείου ὁμοίωμα ἀδελφός, συνετάξατο ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἀδελφοῦ. Ἴδου τί καὶ οὗτος περὶ τοῦ Βασιλείου λέγει: «Διδάσκαλον γὰρ καὶ ποιμένα μετὰ τοὺς ἀποστόλους ἀκούσας, ἐνόησας πάντως τὸν μετὰ τοὺς ἀποστόλους ποιμένα τε καὶ διδάσκαλον· τοῦτον λέγω, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, τὸν ὑψηλὸν βίῳ τε καὶ λόγῳ Βασίλειον, τὸν

ἀστεῖον τῷ Θεῷ ἐκ γεννήσεως, τὸν τοῖς ἡθεσιπολιὸν ἐκ νεότητος, τὸν παιδευθέντα μὲν κατὰ Μωυσέα πάσῃ σοφίᾳ τῶν ἔξωθεν λόγων, τοῖς δὲ ἱεροῖς γράμμασιν ἐκ βρέφους καὶ μέχρι τελειώσεως συντραφέντα καὶ συναυξηθέντα καὶ συνακμάσαντα· ὅθεν διδάσκων πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ τῇ θείᾳ τε καὶ τῇ ἔξωθεν, οἷόν τις ἀριστεύς περιδέξιος δι' ἑκατέρας παιδεύσεως τοῖς ἀντιτεταγμένοις ἑαυτὸν ἀνθοπλίζων, ὑπεραίρει δι' ἀμφοτέρων τοὺς προσπαλαίοντας, ὑπερέχων ἐν ἑκατέρῳ τοὺς ἐν θατέρῳ τινὰ κατὰ τῆς ἀληθείας, ἰσχὺν ἔχειν νομίζοντας, τοὺς μὲν ἐκ τῆς αἰρέσεως τὰς Γραφὰς προβαλλομένους, ταῖς Γραφαῖς ἀνατρέπων, Ἕλληνας δὲ διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν συμποδίζων παιδεύσεως. Ἡ δὲ κατὰ τῶν ἀντιπάλων νίκη οὐ πτώσιν ἐποίει τῶν ἡττημένων, ἀλλ' ἀνάστασιν. Οἱ γὰρ ἡττώμενοι τῆς ἀληθείας, νικηταὶ καὶ στεφανῖται κατὰ τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους ἐγίνοντο» (Γρηγ. Νύσσης, Ἐπιτ. εἰς Μ. Βασίλειον, Μ. 46, 789). Παραβάλλει δὲ καὶ κρίνει ἰσαξίως τὸν Μέγαν Βασίλειον πρὸς τὸν Ἀβραάμ, τὸν Μωυσέα, τὸν Σαμουὴλ καὶ τὸν Ἥλιον ἐκ τῆς Π.Δ. Ἐκ δὲ τῆς Κ.Δ. εὐρίσκει βαθμὸν συγκρίσεως τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ μετὰ τῶν ἀποστόλων καὶ ἰδίᾳ μετὰ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Τελευταῖων δὲ ἐπάγεται ὁ Γρηγόριος Νύσσης, τὸν ἰδίων ἀδελφὸν τιμῶν καὶ γεραίρων: «Τίς οὖν ἢ Βασιλείου εὐγένεια; Καὶ τίς ἢ πατρίς; Γένος μὲν αὐτῷ ἢ πρὸς τὸν Θεὸν οἰκειώσις· πατρίς δέ, ἢ ἀρετή... Σωφροσύνη ἦν αὐτῷ τὸ ἐφέστιον, σοφία τὸ κτῆμα· δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀλήθεια καὶ καθαρότης, τὰ λαμπρὰ καὶ περίβλεπτα τῶν οἰκοδομημάτων κάλλη· οἷς ἐνδαισιώμενος ἐπηγάλλετο πλέον ἢ ὅσον οἱ τοῖς μαρμαρίνοις τε καὶ χρυσοπάστοις οἴκοις ἐναβρυνόμενοι».

★

7. Τῇ 1ῃ Ἰανουαρίου 379 ἀπέπτη ἡ ἁγία ψυχὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εἰς τὰς αἰωνίας μονάς, ἐνθα ὁ ἀναφῆς κόσμος τῶν ἀγγέλων καὶ ἁγίων. Ἡ ἀσθενικὴ κρασις αὐτοῦ, ὁ πλήρης στερήσεων καὶ κακουχιῶν προηγηθεὶς αὐστηρὸς τοῦ ἀσκητηρίου βίος· τὸ ἀκαταπόνητον τῆς ἐργασίας· τὸ πλήρες εὐθύνων τῆς μεγάλης ἐπισκοπικῆς του ἐπαρ-

Μ Η Ν Υ Μ Α

ΤΗΣ Α. ΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΙΩΑΝΝΟΥ - ΠΑΥΛΟΥ Β'
 ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΑ
 ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ κ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ Α'.

Τῷ Παναγιωτάτῳ Δημητρίῳ τῷ Α' Ἀρχιεπισκόπῳ
 Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Ἐντὸς τοῦ ἀνεξερευνητοῦ σχεδίου τῆς Θείας Προνοίας, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τοὺς τελευταίους τοὺς μῆνας, ἔζησε γεγονότα μεγάλης σημασίας. Ὁ θάνατος τοῦ σεβαστοῦ προκατόχου μου, τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ', ἠκολουθήθη ὑπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Α'. Νῦν, ὁ Θεὸς ἐκάλεσέ με νὰ διαδεχθῶ τοῦτος ὡς Ἐπίσκοπος Ρώμης καὶ ὡς πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Διαρκούσης τῆς περιόδου ταύτης, ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μετέσχον λίαν ἐντόνως εἰς τὰ σπουδαῖα ταῦτα γεγονότα τῆς ἡ-

χίας ποιμαντορικῶν ἔργων· αἱ ἀντιξοότητες καὶ αἱ ἐκ τῶν αἰρετικῶν ἀπογοητεύσεις· αἱ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς πολιτικοὺς ἀνδρας συνεχεῖς παντοειδεῖς συγκρούσεις· αἱ ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιῶν μέριμναι καὶ καθημεριναὶ φροντίδες· οἱ ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀκατάπαυστοι ἀγῶνες αὐτοῦ, σὺν ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ τὸ συγγραφικὸν του ἔργον, ἐδάμασαν καὶ ἐξήντησαν τὰς τῆ φύσει ἀσθενεῖς δυνάμεις τοῦ σαρκίου του καὶ ἀνέκοψαν τὸ πρότερον ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος καὶ τὰς ἀξιοθαυμάστους πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ Β α σ ι λ ε ἰ ο υ εἰς σημεῖον, ὥστε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς τε δράσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἡλικίας, ἐπειγόμενος οἶονεὶ νὰ τύχη τῶν οὐρανίων στεφάνων, παρέδωκε τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ, ὑπὲρ οὗ τοσοῦτον ἠγωνίσθη καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ. Εἰς ἡλικίαν μόλις φθάνουσαν τὸ πεντηκοστὸν ἔτος, τελέσας τὸν δρόμον, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, καὶ τηρήσας τὴν πίστιν καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, ἵνα δεχθῆ καταξιούμενος τῶν δικαίων στεφάνων παρὰ τοῦ δικαιοκρίτου Κυρίου. Τῇ 1ῃ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 379, ὡς εἶπομεν, ἔκλεισαν διὰ παντὸς οἱ σαρκικοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐνδόξου Πατρὸς, οἱ ὀξυδερκεῖς καὶ οἱ

μετέρας Ἐκκλησίας. Διὰ τῶν μηνυμάτων Ὑμῶν, διὰ τῆς ἐν Ρώμῃ παρουσίας διακεκριμένων ἐκπροσώπων τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας, διὰ τῶν δηλώσεων καὶ τῶν χειρονομιῶν Ὑμῶν, ἐξεδηλώσατε προσωπικῶς καὶ δημοσίως τὸ ὅπερ ἐλαμβάνετε μέρος εἰς τὸ πένθος καὶ εἰς τὴν χαρὰν τῶν Καθολικῶν ἀδελφῶν Ὑμῶν. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐκφράσω τὴν ἡμετέραν ἐγγνωμοσύνην διὰ τὴν μαρτυρίαν ταύτην χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ στηρίξεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ μαρτυρία διαβλέπω τὴν ἔκφρασιν τοῦ θαθέου δεσμοῦ, ὅστις ἤδη ἐνώγει ἡμᾶς ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ παρὰ τὰ ἐμπόδια, ἅτινα, δυστυχῶς, ὑφίστανται ἔτι μεταξὺ ἡμῶν.

Σήμερον, ἔχω τὴν χαρὰν νὰ ἀποστείλω Ὑμῖν τοὺς ἐκπροσώπους μου, οἵτινες, ἐπιπεφορτισμένοι, ὅπως κομίσωσιν Ὑμῖν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, θὰ ἐκφράσωσιν

τὰ πάντα ἐποπτεύοντες ἐπὶ σωτηρία ἀναριθμήτων ψυχῶν ἀνά τοὺς αἰῶνας. Τὸ μελίρρυτον στόμα, τὸ λαλοῦν ἀείποτε δίκαια, ἔκλεισε καὶ αὐτό, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ λαλῆ τὰς σωτηριώδεις ἀληθείας τῆς πίστεως, διὰ τῶν ὧν ἐσοφίσαστο πνευματικῶν του δημιουργημάτων καὶ συγγραφῶν. Τὰ τῆς Γραφῆς ρητά, ἅτινα παραθέτομεν κατωτέρω, ἐφαρμόζονται πλήρως εἰς τὴν ἁγίαν καὶ σοφὴν προσωπικότητα τοῦ Μεγάλου τούτου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας. Διότι οὗτος ὑπῆρξε πράγματι «ἐνδοξος καὶ ἐπιστήμων καὶ συνετός» (Δανιὴλ 3), «ἐνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην» (αὐτόθι). Οὗτος «καταλιπὼν τὸ σῶμα, οὐρανοπολίτης ἐγένετο» (Μ. 34, 1170Δ) καὶ «οὐρανοπετῆς» (Μ. 20, 1120) καὶ «οὐρανοφόρος» (Μ. 32, 357Β) καὶ «οὐρανόφρων» (Μ. 40, 413) καὶ ἀληθῶς «κοσμοσέβαστος τοῦ Θεοῦ κήρυξ καὶ διδάσκαλος» (Μ. 96, 648). Καὶ τέλος οὗτος «ἐγένετο κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μ ε γ α ς» (Σοφ. Σειρ. 46,1) καὶ «βάσις λαοῦ» ὁ Β α σ ἰ λ ε ἰ ο ς!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
 Ἀκαδημαϊκός

Ἵμῖν τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰς εὐχὰς ἃς μοι ἀπεστείλατε ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐγκαινιάσεως τοῦ νέου μου ὑπουργήματος. Θὰ παρουσιάσωσιν Ἵμῖν τὰς εὐχὰς μου διὰ τὴν Θρονικὴν ἑορτὴν τῆς Ἐκκλησίας Ἵμῶν καὶ θὰ εἰπωσιν Ἵμῖν ὅπως εὐρίσκομαι ἐγγὺς πρὸς Ἵμᾶς διὰ τῆς προσευχῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἐπιθυμῶ ἐπίσης ὅπως εὐχαριστήσω Ἵμᾶς διὰ τὴν ἐπιστολήν, ἣν εἶχετε ἀπευθύνει εἰς τὸν αἰδόμενον προκατόχον μου Ἰωάννην Παῦλον τὸν Α'. Ἡ ἐκδήμια αὐτοῦ πρὸς Κύριον δὲν παρέσχεεν εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον ὅπως ἀπαντήσῃ. Διαβεβαίω τὴν Ἵμετέραν Παναγιότητα ὅτι ἐπιθυμῶ, ὡς καὶ Αὐτὴ, ὅπως ἄρξῃται, ἀφ' ἧς στιγμής τοῦτο ἔσται δυνατόν, ὁ θεολογικὸς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν διάλογος καὶ ὅπως ἐξελιχθῆ ὁδὸς ἐν ἀτμοσφαίρᾳ θαθείας ἀγάπης καὶ ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, ἣτις θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν ὅπως καρποφορήσῃ.

Τὸ εἰδικὸν ὑπουργήμα ὅπερ ἀναλαμβάνω ἤδη ἐν τῷ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ κέντρῳ ὡς θεμέλιον τὴν ἑμολογίαν πίστεως τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου: «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 16, 16). Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ κέντρον τῆς πίστεως ἡμῶν ἐξηγόρασεν ἡμᾶς διὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ. Ἐκεῖνος εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς πάσης προσπάθειας ἡμῶν. Ἐν τῷ Πνεύματι καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ μετέχομεν εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ζωὴν τοῦ Θεοῦ, ὅστις καθιστάμεθα τέκνα, καὶ εἴμεθα ἐπομένως ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ἀλλήλων.

Τὸ ὑπηρετεῖν τὴν ἐνότητα ἀποτελεῖ μέρος οὐσιῶδες τοῦ νέου μου ὑπουργήματος. Εἶναι μία ὑπηρεσία,

ἣτις ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ. Εἶναι ὡσαύτως ἀπάντησις εἰς τὸν κόσμον τῆς σήμερον, πρὸς ὃν πάντες οἱ Χριστιανοὶ θὰ ὄφειλον ἵνα παράσχωσιν ἐνιαίαν μαρτυρίαν τῆς πίστεως αὐτῶν εἰς Χριστόν, ἐλθόντα «ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσι» (Ἰωάν. 10, 10). Προσφέρομαι ἐπομένως ὀριστικῶς ἐν τῇ προσπάθειᾳ ταύτῃ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος, ἐν τῷ πνεύματι τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου καὶ ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τῶν ἀμέσων προκατόχων μου.

Χάρις τῷ Θεῷ, αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔχουσιν ἐξελιχθῆ καὶ ἔτυχον ἐμβαθύνσεως κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη. Εὐχρινῶς ἐπιθυμῶ ὅπως συνεχίσωμεν ἵνα χωρῶμεν ἐπὶ τὰ πρόσω ἐν ταπεινώσει καὶ συνέσει, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ ἀπαιτουμένου θάρρους, ἵνα ἀκολουθῶμεν τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἐξακολουθεῖ νὰ ὀμιλῇ ταῖς Ἐκκλησίαις (Πρὸλ. Ἀποκαλ. 2, 7) καὶ ὅπερ ὀδηγεῖ ἡμᾶς πρὸς μίαν τελειοτέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀνεξερευνητοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ δι' ἅπαντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς αἰσθήμασι τούτοις ἐπιθυμῶ ἵνα ἐκφράσω τῇ Ἵμετέρᾳ Παναγιότητι ὄλην τὴν ἀδελφικὴν μου ἀγάπην καὶ διαβεβαιώσω Αὐτὴν, ὅτι, ἐν τῇ προσευχῇ, θὰ δεηθῶ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἐκτείνῃ Ὁδὸς δαφιλῶς τὴν εὐλογίαν Αὐτοῦ ἐπ' Αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ κλήρου Αὐτῆς καὶ ἐπὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ Αὐτῆς.

Ἐκ τοῦ Βατικανοῦ τῇ 27ῃ Νοεμβρίου 1978.

ΠΑΠΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - ΠΑΥΛΟΣ Ο Β'.

Π Ρ Ο Σ Φ Ω Ν Η Σ Ι Σ

ΤΟΥ ΣΕΒ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. RAMON TORRELLA, ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ, ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΑ

ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΣΕΠΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ ΝΑΩ (30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1978)

Παναγιώτατε,

Μετὰ χαρῆς καὶ κατὰ τὸ παρὸν καὶ αὐθις ἔτος, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, εὐρέθημεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ τούτῳ Ναῷ, ἵνα ἐορτάσωμεν μετὰ τῆς Ἵμετέρας Παναγιότητος, τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Κλήρου καὶ τῶν πιστῶν τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ Πρωτοκλήτου, τοῦ καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου.

Ἡ παρουσία ἡμῶν, καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὰς ἐορτὰς ταύτας τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ παρουσία τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ρώμῃ, πρὸς ἐορτασμόν τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐκφράζει τὸν ἀπὸ κοινοῦ πανηγυρισμὸν

τῶν δύο ἀγαθῶν Ἀποστόλων καὶ ἀποτελεῖ τὸ σύμβολον τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναζητοῦσι σήμερον ὅπως ἀνακαλύψωσιν ἐκ νέου καὶ διώσωσι τὴν πλήρη ἀδελφωσύνην αὐτῶν ἐντὸς τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγιότητος.

Κομίζομεν εἰς Ἵμᾶς τὸν ἐγκάρδιον καὶ ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ὡς καὶ τὴν μαρτυρίαν τῆς Κοινωνίας, ἣτις αὐξάνει μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν κεκλημένων —κατὰ τρόπον συνεχῶς περισσότερο πειστικόν— εἰς τὴν πλήρη ἐνότητα, ἣτις εἶναι σημεῖον τῆς τελείας πιστότητος εἰς τὸν Κύριον.

Ἐχω τὴν μεγάλην τιμὴν καὶ τὴν χαρὰν, Παναγιώτατε, ὅπως κομίσω Ἵμῖν ἐν μήνυμα τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β'.

Α Ν Τ Ι Φ Ω Ν Η Σ Ι Σ

ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
 κ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΣΕΒ.
 ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΡΑΜΟΝ ΤΟΡΡΕΛΛΙΑ, ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ
 ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ, ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΟΝΙΚΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1978)

Σεβασμιώτατε Ἐπίσκοπε κ. Ραύμουνδε Τορρέλλια,

᾽Οσιώτατοι Πατέρες Πέτρε καὶ Ἐλευθέριε,

Τίμιοι Ἐκπρόσωποι τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα
 Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β',

Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον τῆς πλή-
 ρους γεγονότων ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ὁ
 Θρόνος οὗτος καὶ ἡμεῖς προσωπικῶς, ἠσθάνθημεν θα-
 θύτατα τὴν ἔγνοιαν τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου,
 τοὺς ὁποίους ἔγραψεν ἐκεῖνος πρὸς τοὺς Κορινθίους,
 εἰς τὴν Α' πρὸς αὐτοὺς Ἐπιστολὴν του. Ἔλεγεν ὁ
 Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν: «Ἐἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμ-
 πάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγ-
 χαίρει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. 12, 26).

᾽Οντως, τὰ γεγονότα ἐν Ρώμῃ διεδέχθησαν ἄλ-
 ληλα. Ἦ ἐκεῖ Ἐκκλησία μετακινήθη μὲ ἀπροδλέπτως
 ταχὺ ρυθμὸν ἀλληλουχίας προσώπων καὶ καταστάσεων,
 ἐκ τοῦ πένθους πρὸς τὴν χαρὰν καὶ ἐκ τῆς χαρᾶς πρὸς
 τὸ πένθος. Καὶ ἦχθη τελικῶς εἰς ἀναψυχὴν, διὰ τῆς
 ἐκλογῆς τοῦ νέου Ποιμένου αὐτῆς, τοῦ δοκίμου καὶ
 ἀγαπητοῦ ἡμῖν ἀδελφοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου
 τοῦ Β'.

Δύο ἐξαιρετικαὶ μορφαὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν Δύσει
 ἐκοιμήθησαν ἐν Κυρίῳ. Παῦλος ὁ Στ' καὶ Ἰωάννης -
 Παῦλος ὁ Α'. Ὁ πρῶτος, μετὰ ἀπὸ μακρὰν ποιμαντο-
 ρίαν, γόνιμον καὶ οἰκοδομητικὴν διὰ τὴν κοινὴν καὶ
 μεγάλην ὑπόθεσιν τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ
 τῆς καταλλαγῆς τῶν ἀνθρώπων. Ὁ δεύτερος, μετὰ
 ἀπὸ σύντομον, ἀλλὰ καὶ τόσον ἐλπιδοφόρον ἀνατολήν
 ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ στερεώματι.

Ἐλυπήθημεν ἐπὶ τῇ λύπῃ καὶ ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ
 χαρᾷ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο αἶσθημα ἢ στοχασμὸν, ἐνοή-
 σαμεν τὴν ὑφίστην σημασίαν τῆς κατακλειδῆς τοῦ Παυ-
 λικοῦ χωρίου, λέγοντος ἐπιγραμματικῶς: «Ἵμεῖς ἐστε
 σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους» (Α' Κορ. 12, 27).
 Καὶ ὄντως, τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ὅσον καὶ σήμερον,
 αἰσθανόμεθα ἐντονώτερον καὶ οἶονε καὶ ἐκ τῶν πρα-
 γμάτων, τὰς ἐπεκτάσεις τῆς ἀληθείας ταύτης.

Ἐν διαθέσει τοιαύτῃ διατελοῦντες καὶ ὁμολογοῦν-
 τες μετὰ πάντων τῶν ἁγίων, ἔτι «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβα-

πίστημεν, Χριστὸν ἐνεδυσάμεθα» (Γαλ. 3, 27), καὶ
 ἔτι ὅσοι «τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐπικαλοῦμεθα» (Ρωμ.
 10, 13), Αὐτὸν ἔχομεν «ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν» (Ματθ.
 18, 20), καὶ εἰς Αὐτόν, ὡς εἰς ἓνα Κύριον καὶ Θεόν,
 ἀνήκομεν οἱ πάντες, ὑποδεχόμεθα σήμερον ὑμᾶς, τοὺς
 τιμίους ἐκπροσώπους τοῦ Ἀγιωτάτου ἀδελφοῦ Ἐπι-
 σκόπου τῆς Ρώμης, ὡς ἀγγελεῖς τοῦ ἀπ' ἐκείνου πρῶ-
 του χαιρετισμοῦ, καὶ τοῦ πρώτου μηνύματός ἀγάπης
 αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀπ' ἐκείνου ὁμολογίας θερμῆς πίστεως
 καὶ ἐλπίδος πρὸς τὸν ἓνα Κύριον Χριστόν.

Τὰ πάντα, ἀδελφοί, εἰς τὰς μέχρι τοῦδε σχέσεις
 ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἦδη, σιθαραῖς ταῖς χερσίν,
 ἀναληφθὲν ἔργον τῆς κοινῆς ἐν Διαλόγῳ πορείας πρὸς
 τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, προϋποθέτουσιν
 ἀπαραιτήτως τὴν εὐκαταίαν συνάντησιν καὶ σύμπτωσιν
 ἡμῶν ἐν τῷ Ἐνὶ Κυρίῳ, ἐν ᾧ ἐβαπτίσθημεν, ᾽Ον ἐπι-
 καλούμεθα καὶ ἐν τῷ Λόγῳ καὶ τῇ Χάρτι τοῦ Ὁ-
 ποίου ζῶμεν καὶ ὑπάρχομεν.

Οὐδεὶς δύναται καὶ οὐδεὶς ἐπιθυμεῖ ἵνα ἀναστείλῃ
 τοὺς δεσμοὺς ἢ νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορείαν. Τοῦτο θὰ
 ἐσθμαιογεν ἀρνήσιν καὶ ἄρσιν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἐκ τοῦ
 μέσου ἡμῶν. Τίς δύναται ὅμως ἀρνήσασθαι τὸν Χρι-
 στὸν, ἢ ἄραι αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν;

Τούτου τεθέντος, δηλοῦμεν, ἀδελφοί, κατὰ τὴν ἐπί-
 στημον ταύτην στιγμὴν, ἔτι ἡ κοινὴ ὑπόθεσις, ἢ ἐπ'
 αἰσίαις ἀρξαμένη, συνεχισθήσεται, τῇ δὲ Χάρτι τοῦ
 Παρακλήτου καὶ ἀχθήσεται ποτε εἰς τέλος, τοῦ Θεοῦ
 εὐδοκοῦντος καὶ ἡμῶν, τῶν ἀνθρώπων τῆς σήμερον
 ὅσον καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, συνυπουργούντων.
 «Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκο-
 δομη» (Α' Κορ. 3, 9) ἐστὶν ἡ πᾶσα τῆς ἐνότητος καὶ
 τῆς καταλλαγῆς ὑπόθεσις.

Ἄδελφοί ἡγαπημένοι καὶ ἐκλεκτοί,

Ἡ παρουσία ὑμῶν ἐν μέσῳ ἡμῶν, πρώτη ἀπὸ τῆς
 ἀναδειξέως τοῦ νέου Προκαθημένου τῆς ἀδελφῆς ἐν
 Ρώμῃ Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς σημαντικὸν γε-
 γονός, ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ τε Αὐτοῦ Ἀγιότητι
 καὶ ὑμῖν προσωπικῶς διὰ τὴν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύ-
 τῆς προσενοουμένην ἡμῖν χαρὰν. Ἡ παρουσία ὑμῶν ἐν-
 ταῦθα προώριται νὰ καθορίσῃ, κατὰ τινα τρόπον, τὰ
 ἐφ' ἐξῆς τοῦ Διαλόγου, ὃν ἐκατέρωθεν ἀνέλαβον οἱ
 δύο κόσμοι ἡμῶν. Ἐπιθυμοῦμεν λοιπὸν νὰ σφραγίσω-

Η Β' ΕΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ (23 - 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1977)*

Περαιτωθείσης τῆς μελέτης τῶν τριῶν κεφαλαίων τῆς Χριστολογίας τὰ μέλη τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς εἰσήλθον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς Ἐκκλησιολογίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῆς ὅλης περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας διδασκαλίας, καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐπὶ μέρους κεφαλαίων τῆς ὁποίας θὰ κριθῆ ἂν καὶ κατὰ πόσον ὁ διεξαγόμενος Διάλογος δύναται νὰ καταλήξῃ εἰς μυστηριακὴν ἔνωσιν τῶν διαλεγομένων Ἐκκλησιῶν. Πρόκειται, ὡς εὐκό-

λως δύναται τις νὰ ἀντιληφθῆ, περὶ τοῦ πλέον ἀκανθώδους, πολυμόρφου καὶ πολυποικίλου κατ' ἐξοχὴν θεολογικοῦ προβλήματος, τὸ ὅποιον δέον νὰ ἀντιμετωπισθῆ μετὰ λελογισμένης περισκέψεως, παρρησίας καὶ ἅμα χριστιανικῆς ἀγάπης, διότι ἡ θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ ἐπίλυσις αὐτοῦ θὰ ἔχῃ ἀμέσους ποιμαντικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ θὰ καταδείξῃ τὸ σκόπιμον ἢ μὴ τοῦ διμεροῦς διαλόγου. Πραγματικὴ καὶ οὐχὶ φαινομενικὴ ἐνότης πίστεως καὶ ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας δέον ἀνυπερθέτως νὰ ἐρείδηται ἐπὶ μιᾶς στα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 12 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

μεν τὴν σημερινὴν παρουσίαν ὑμῶν ἐνταῦθα, εἰς τὴν Καθέδραν τοῦ Πρωτοκλήτου, εἰς τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων, ἐπὶ τῇ Θρονικῇ ταύτῃ ἑορτῇ, διὰ θετικῶν ἀπὸ μέρους ἡμῶν, ὡς ταπεινοῦ ἀπὸ τῆς Ἐδρας ταύτης διακόνου τῆς Ὁρθοδοξίας, καταφάσεων, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν αὔριον τοῦ Διαλόγου καὶ τῶν σχέσεων ἡμῶν. Καὶ λέγομεν:

Ἐπιποθοῦμεν τὸν Διάλογον καὶ τὴν Ἐνότητα. Ἐπιποθοῦμεν τὰ δύο ὕψιστα αὐτὰ ἀγαθὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄλλωστε ἐπιποθοῦσιν αὐτὰ μεθ' ἡμῶν καὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Κύριον. Πιστεύομεν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ λόγου καὶ τοῦ διαλόγου. Καὶ διαδηλοῦμεν ὅτι δὲν θὰ ὀκνήσωμεν νὰ πράξωμεν πᾶν τὸ ἐφ' ἡμῶν πρὸς συνέχισιν καὶ προώθησιν τῆς ἐν διαλόγῳ συναντήσεως καὶ συναυξήσεως ἡμῶν μεθ' ὑμῶν.

Ὁδεύσαμεν ἤδη, ἐν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαις, μακρὰν καὶ κοπιώδη παρεῖαν πανορθόδοξου καὶ ἀντισταίχως ἀντιπροσωπευτικῆς ἀπὸ Ρωμαιοκαθολικῆς πλευρᾶς προετοιμασίας τοῦ Θεολογικοῦ ἡμῶν Διαλόγου. Ἡδρόκησε δὲ ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ τὸσον τὴν σημερινὴν Θρονικὴν Ἐορτὴν ἐνταῦθα, ὅσον καὶ τὰς πρώτας αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἐπ' αἰσίοις ἀρξαμένης ὑψηλῆς διακονίας τοῦ νέου Ἀγγέλου τῆς κατὰ Ρώμην Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ ὄντως σημαντικοῦ γεγονότος, καθ' ὃ αἱ Ἐκκλησίαι, Ὁρθόδοξος καὶ Ρωμαιοκαθολικὴ, μέλλουσι νὰ κληθῶσιν ὅπως ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐπαρκείας τοῦ ἄχρι τῆς σήμερον ἐπιτελεσθέντος προπαρασκευαστικοῦ ἔργου ὑπὸ τῶν ἐκατέρωθεν Τεχνικῶν ἐκ Θεολόγων Ἐπιτροπῶν. Καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ὀρίσωσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ, τὰς ὑπευθύνους ἐντεταλμένας Θεολογικὰς αὐτῶν διὰ τὸν Διάλογον Ἐπιτροπὰς, τὴν Διορθόδοξον καὶ τὴν Διακαθολικὴν.

Μεγάλῃ ὄντως ἡ στιγμή! Μεγάλα τὰ ἀναμένοντα ἡμᾶς γεγονότα! Γνωρίζομεν ὅτι ἐκεῖθεν καὶ ἐνταῦθεν

ἡ συναίσθησις τῆς εὐθύνης εἶναι βαθυτάτη. Ἐληξε, νομίζομεν, ἡ περίοδος ὑποδομῆς, ἡ πλήρης γεγονότων ἀγάπης καὶ χάριτος καὶ κοινῆς χριστιανικῆς ἐμπειρίας, τὴν ὁποίαν τὸσον θαθέως ἐδίωσαν οἱ μακαριστοὶ προκατόχοι τοῦ τε ἀδελφοῦ ἐν Ρώμῃ καὶ ἡμῶν ἐνταῦθα. Ἡδὴ «πρὸς ἐσπέραν ἐστὶ καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα», ἡ δὲ «καρδία ἡμῶν καιρομένη ἐστί» διὰ τὴν νέαν ἡμέραν τοῦ Κυρίου, τὴν ἐπιφώσκουσαν (Λουκ. 24, 29 καὶ 32, καὶ Ματθ. 28, 1). Τὸ λυκόφως τῆς ἐσπέρας δέον νὰ διαδεχθῆ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἐπιούσης, τὴν ὁποίαν καὶ καλοῦμεθα ἡμεῖς νὰ ἐγκαινιάσωμεν καὶ παραστήσωμεν καὶ καταστήσωμεν ραδόχρον καὶ ροδοδάκτυλον εἰς ἐλπίδας καὶ προσδοκίας χρηστάς, ἀλλὰ καὶ πλήρη χάριτος καὶ συνέσεως καὶ σοφίας καὶ μέτρου, ἵνα μὴ διαψεύσωμεν καὶ διαψευσθῶμεν.

Εἰς τοῦτο θὰ εἴμεθα πρόθυμοι καὶ προσεκτικοί. Ἐν συγνησῆσι πάντοτε καὶ συνεργασίᾳ μετὰ πασῶν τῶν Ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Καὶ μετὰ παραλλήλους, ἐν ἰσότητι καὶ ἀμοιβαιότητι, κοινὰς ἀποφάσεις καὶ ἐνεργείας μετὰ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, μετὰ τῶν Δύσεων καὶ Ὁρθόδοξου Ἀνατολῆς.

Ταῦτα, ἀδελφοί, τὰ ἀφ' ἡμῶν. Τοῦτο τὸ ἀφ' ἡμῶν μῆνυμα ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν τὸν ἐν Ρώμῃ, τὸν πεφιλημένον Πάπαν Ἰωάννην - Παῦλον τὸν Β'. Χαίρομεν ὅτι τὴν αὐτὴν ἔχομεν καὶ ἐξ αὐτοῦ θερμὴν ἀνταπόκρισιν, ἣν καὶ βλέπομεν σαφῶς ἐπιβεβαιουμένην εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ ὅπερ ἐδέχθημεν διὰ τῶν χειρῶν ὑμῶν τιμίου μηνύματος αὐτοῦ.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατακλείοντες τὸν λόγον, δεηθῶμεν, ἀδελφοί, ἔκτενωσ. Δεηθῶμεν ἔτι καὶ ἔτι τοῦ Κυρίου. «Ἵπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». Ἄ μ ἢ ν.

† Ὁ Κων) πόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

θεράς και άρραγούς εκκλησιολογικής συμφωνίας και άρμονίας, ης έλλειπούσης ουδεμία άπολύτως μεταξύ των διαλεγόμενων Έκκλησιών είναι δυνατόν να επιτευχθή πραγματική ένότητας πίστεως και εκκλησιαστικής κοινωνίας. Η εκκλησιαστική κοινωνία άνυπερθέτως προϋποθέτει ένότητα έν τή πίστει και ένότητα έν τή εκκλησιαστική ζωή, ήτοι ένότητα έν τή Θεία Εύχαριστία, και γενικώτερον έν τοίς θείοις μυστηρίοις, ως και ένότητα έν τή Θεία Λατρεία, έν η δια τής ένεργείας του Αγίου Πνεύματος τελειούται ή καινή κατά Χριστόν ζωή και μεταδίδεται ή χάρις και ή καθόλου θεία ζωή τής κεφαλής τής Έκκλησίας, του Χριστού, εις πάντα τά μέλη του σώματος, εις άγιασμόν και σωτηρίαν αυτών.

Η άνω προηγούμενου σπουδαιότες και άξία τής Έκκλησιολογίας δια μίαν μελλοντικήν ένωσιν των Έκκλησιών κατεδείχθη κατά την υπό των μελών τής Συνδιασκέψεως τής Μικτής Θεολογικής Επιτροπής διερεύνησιν του βασικού και θεμελιώδους προβλήματος τής ουσίας τής Έκκλησίας και των ιδιοτήτων αυτής.

★

Έν τῷ υπό τής Μικτής Θεολογικής Επιτροπής άποδεκτῷ γενομένῳ κειμένῳ ή Έκκλησία όρίζεται «ώς σώμα Χριστού, ού κεφαλή ο Χριστός, και θεανθρώπινος όργανισμός» κοινωνία περιγραφητή και τή αισθήσει υποκειμένη, και άμα έσωτερική και πνευματική σχέσις των μελών προς τον θείον Δομήτορα αυτής και προς άλλήλους. Ως έν πορεία λαός του Θεού ή Έκκλησία ζή επί τής γῆς έν προσδοκία του Κυρίου αυτής μέχρι τής τελειώσεως τής βασιλείας του Θεού. Ζή και ύπάρχει και έν τῷ ούρανῳ δια των ἤδη τελειωθέντων και εκεί θριαμβούντων, και επί τής γῆς δια των τον άγωνά τον καλόν άγωνιζόμενων πιστών (πρβλ. Β' Τιμ., 4, 6), ούσα άόρατος και ούράνιος κατά την πρώτην αυτής όψιν, έπίγειος δέ και όρατή, κοινωνία και όργανισμός, έχων Ίερατεϊον προς τους Άποστόλους συνδεόμενον κανονικώς, και άμα σταθερόν και άμετάκλητον σύνολον δογματικών και ήθικων άρχων, και όρισμένην και διατεταγμένην λατρείαν, σώμα, εις τον κλήρον και τον λαόν διακρινόμενον, κατά την έτέραν αυτής όψιν».

Ούτω καθορισθείσης τής ουσίας τής Έκκλησίας έν τῷ κειμένῳ, έτυχεν άπορρίψεως ως άντικειμένη εις τό πνεύμα τής Αγ. Γραφής και τής Ι. Παραδόσεως, και φθείρουσα τό γνήσιον περιεχόμενον τής Άποκαλύψεως και τον ιστορικόν χαρακτήρα τής Έκκλησίας ή έκδοχή αυτής ως τινος έσωτερικού και ως κοινωνίας άοράτου, ή ως Έκκλησίας ιδανικής και άπροσδιορίστου, ης άτελή άπεικάσματα είναι αι επί μέρους Έκκλησίαι. Έγένετο δέ ή άπόρριψις αυτη συνεπεία τής του άντιπροσώπου τής Γερμανικής Παλαιοκαθολικής Έκκλησίας, καθηγγητού δέ έν τῷ Πανεπιστημίῳ τής Βόννης Παλαιοκαθολικού Ίνστιτούτου, Ιερέως Christian Oeyen έκδηλωθείσης άποκλίσεως προς την προτεσταντικήν περι Έκκλησίας αντίληψιν, και την περι κλάδων θεωρίαν (Branch Theory), καθ' ήν έν τή πραγματικότητα δεν ύφίσταται άλλήθης τις Έκκλησία, κατέχουσα τό

πλήρωμα τής δια, υπό και έν Χριστῷ άποκεκαλυμμένης άλλθείας, άλλ' ύφίστανται πολλαί Έκκλησίαι, έκάστη των όποιών κέκτηται μέρος τι μόνον τής άλλθείας. Οι άντιπρόσωποι των κατά τόπους Όρθοδόξων Έκκλησιών κατά τάς έντεϋθεν προελθούσας συζητήσεις ύπεστήριξαν ότι ή κατά την ούσίαν αυτής ως άνω διαγραφείσα Έκκλησία ύφίσταται έν τῷ κόσμῳ, και συμπίπτει προς την Όρθόδοξον Άνατολικήν Έκκλησίαν, κέκτημένην πάντας τους χαρακτήρας τής αυθεντικής και άλλθούς Έκκλησίας, και τοϋτο, συνωδά τή πατερική παραδόσει, έτονώσθη έν τή υπό του Οικουμενικού Πατριάρχου Ίωακείμ του Γ' άπολυθείση Πατριαρχική και Συνοδική Έγκυκλίῳ τῷ 1902. Και ύφίστανται μέν πλείονες τής μιᾶς Όρθόδοξοι κατά τόπους Έκκλησίαι, εκκλησιολογικώς όμως αι Έκκλησίαι αυται συναποτελοϋσι μίαν Έκκλησίαν την κατά τό Σύμβολον τής Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως Μίαν, Άγίαν, Καθολικήν και Άποστολικήν Έκκλησίαν, ως συναπτομένων έν ένότητι πίστεως, λατρείας και διοικήσεως.

Έκ των άνω συναγεται και ή εις την Καθολικήν, τούτέστι την όρθόδοξον και αυθεντικήν και άλλθῆ, Έκκλησίαν σχέσις των έκτός αυτής εύρισκομένων Χριστιανικών Όμολογιών και Κοινοτήτων. Αυται δύναται να ένωθῶσι μετά τής άλλθούς Έκκλησίας μόνον και έφ' όσον άφ' ένός μέν ήθελον όμολογήσει την αυτην μετ' αυτής πίστιν και τηρήσει την αυτην λατρείαν, εκεί όπου αυτη στηρίζεται επί του δόγματος, άφ' έτέρου δέ ήθελον άποδεχθῆ τάς έγγυωμένες την ένότητα έν τή άσκήσει τής εκκλησιαστικής διοικήσεως άρχας και βάσεις, και άμα, την υπό των Ιερων Κανόνων καθοριζόμενην ύπακοήν των πιστών εις μίαν άρχήν και αυθεντίαν, την Ίεραρχίαν, έφ' όσον δηλαδή ήθελον αι αυται συναφθῆ προς εκείνην έν ένότητι πίστεως, λατρείας και διοικήσεως. Τότε θα έλθωσι και αυται εις ευχαριστιακήν μετ' εκείνης διακοινωνίαν, ήτις, και άποτελοϋσα τό επιστέγασμα τής ένότητος, άλλως άποβαίνει αδύνατος.

Ο Ιερεύς και καθηγγητής κ. Oeyen, άποκλίγων προς την προτεσταντικήν περι Έκκλησίας αντίληψιν, και μη άποδεχόμενος δια τουτο τάς έν τῷ περι τής ουσίας και των ιδιοτήτων τής Έκκλησίας κοινῷ κειμένῳ τεθείσας θέσεις, ήρνήθη να υπογράψῃ τό κείμενον τουτο, καταθέσας μάλιστα και γραπτήν δήλωσιν έν τῇ Γραμματεία τής Μικτής Θεολογικής Επιτροπής, ης τό κείμενον κωλυόμεθα να παραθέσωμεν ένταϋθα. Πάντως ή έν τῇ γραπτῇ ταύτῃ δηλώσει εκκλησιολογική τοποθέτησις αυτου εξέπληξεν, ως εικός, τους Όρθοδόξους, εύρεθέντας ένώπιον τής αυτης, ως και οι περι τό τέλος του παρελθόντος αιώνος διαλεχθέντες Όρθόδοξοι Θεολόγοι, δυσχερείας και θεολογικής προδληματολογίας, περι ης άναφέρει ή προς τάς Όρθοδόξους Έκκλησίας Έγκυκλίος του Οικουμενικού Πατριαρχείου τῷ 1902, και ή εις αυτην άπάντησις τής Ίεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, μετά μεγάλης λύπης παρατηρούσης ότι «οι Παλαιοκαθολικοί ου μόνον προς την ημετέραν Όρθόδοξον Έκκλη-

σίαν δίστανται ἐν οὐσιώδεσι δόγμασιν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἑαυτοὺς διατελοῦσιν ἐν πλήρει ἐνότητι καὶ ἁρμονίᾳ... καὶ ἐν πολλοῖς καὶ διαφόροις σπουδαίοις ζητήμασιν ἀορίστως καὶ ἀσαφῶς ἐκφράζονται»².

Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ ἔχει μείζονα ἔτι σημασίαν εἶναι ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ θεολογικῆς γνώμης οὐ μόνον τοῦ ἀρνηθέντος νὰ υπογράψῃ τὸ κοινὸν κείμενον καθηγητοῦ, ἀλλὰ καὶ μερίδος τινός, μικρᾶς ἢ μεγάλης, τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ δεκτὸν, ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτῆς, ἐν τῇ Μικτῇ Θεολογικῇ Ἐπιτροπῇ, ὑπεστήριξε διάφορον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκπροσώπους τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας θέσιν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ἐπισκόπου αὐτοῦ. Φαίνεται μᾶλλον δέδαιον ὅτι ὁ καθηγητῆς Oeyen, ἀρνούμενος νὰ υπογράψῃ τὸ κοινὸν κείμενον καὶ δεχόμενος νὰ ἔλθῃ εἰς καθαρῶς θεολογικὴν καὶ ἅμα ἐκκλησιαστικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐκπροσώπους τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπέδλεπεν εἰς ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν, ἥτοι νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν θεολογικὴν τοποθέτησιν τῆς μερίδος (Ἐκκλησίας) ἐκείνης, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐὰν μὴ ἐκκλησιαστικῶς τοῦλάχιστον θεολογικῶς ἐξεπροσώπει καὶ ἦτις, ἀρνούμενη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἐκκλησιολογίαν τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, συντάσσεται μὲ τὴν περὶ Ἐκκλησίας λίαν ἐξεζητημένην ἀντίληψιν τοῦ Προτεσταντισμοῦ.

4. Τὸ μέλλον τοῦ Θεολογικοῦ τοῦτου Διαλόγου καὶ αἰ δυσκολίαι αὐτοῦ.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδριάσει τῆς Ὀλομελείας τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ γράφων ὄλως ἰδιαιτέρως ὑπεγράμμισε τοὺς μεγάλους κινδύνους, τοὺς ὁποίους ἐγκυμονεῖ ἢ ὑπὸ τοῦ ἱερέως καὶ καθηγητοῦ Oeyen ἐγκαινισθεῖσα τακτικῇ, τὸ μέγεθος τῶν μελλοντικῶν συνεπειῶν τῆς ὁποίας δὲν δυνάμεθα τὸ γε νῦν νὰ καθορίσωμεν ἐπακριδῶς. Τοῦτο δὲ διότι δὲν πρόκειται, καθ' ἡμᾶς, περὶ προσωπικῆς ἢ μονομεροῦς τινος γνώμης τοῦ καθηγητοῦ τῆς Βόννης, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ἐκθέσεώς τινος, ἐν τινι τρόπῳ, τῆς πίστεως μιᾶς συγκεκριμένης μερίδος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῆς ὅλης προδληματολογίας τῆς ὑπὸ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κοινοῦ κειμένου τιθεμένης.

Ὡς ἐπίσημος ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων ὀφείλω καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης νὰ συγχαρῶ τὸν καθηγητὴν κ. Oeyen οὐχὶ θεοδαίως διὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἐπιφυλακτικότητά ἐναντι τοῦ περιεχομένου τοῦ περὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἰδιοτήτων τῆς Ἐκκλησίας κειμένου, ἀλλὰ διὰ τὸ θάρρος καὶ

τὴν παρρησίαν, τὴν ὁποίαν οὗτος εἶχε νὰ ἀντιταχθῇ, ἔστω καὶ ἐσφαλμένως, εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Παλαιοκαθολικῆς ἀντιπροσωπείας διὰ λόγους καθαρῶς θεολογικοῦς, οἵτινες καὶ ἐκφράζουσι τὸ «πιστεύω» τῆς μερίδος ἐκείνης τῶν Παλαιοκαθολικῶν, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ.

★

Μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάνσεως δέον ἐνταῦθα νὰ υπογραμμισθῇ ἐκ μέρους ἡμῶν, ὅτι ἡ θεολογικὴ αὕτη τοποθέτησις τοῦ ὡς ἄνω καθηγητοῦ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀρνητικὴ, ἀλλ' ὡς θετικὴ, δεδομένου ὅτι δι' αὐτῆς λαμβάνομεν συνειδητὴν τῶν τυχόν ὑπαρχουσῶν διαφωνιῶν, αἵτινες διαχωρίζουσι τὰς δύο Ἐκκλησίας, καὶ τὰς ὁποίας προσπαθοῦμεν, χάριτι τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ἀδελφικῆ πάντοτε ἀλληλοκατανόησι, νὰ ἐπανεξετάσωμεν ὑπὸ τὸ φῶς πάντοτε τῆς κοινῆς ἀρχαίας Παραδόσεως τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας πρὸς ἣν ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ταυτίζει ἑαυτήν. Ὡς ἐκ τούτου πᾶσα τάσις ἀπομονώσεως τοῦ καθηγητοῦ Oeyen ἢ ἀκουσίας ἀπομικρύνσεως αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, θεολογικῶς τε καὶ ἐκκλησιαστικῶς θέλει μᾶλλον βλάψῃ ἢ ὠφελῆσαι τὸν διεξαγόμενον σήμερον θεολογικὸν διάλογον μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Παλαιοκαθολικισμοῦ. Κώλυμα διὰ τὴν ταχείαν διεξαγωγὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θεολογικοῦ διαλόγου δὲν ἀποτελεῖ ὁ καθηγητῆς Oeyen, ὡς θὰ ἠδύνατό τις ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ υποθέσῃ, ἀλλ' αἱ θεολογικαὶ αὐτοῦ θέσεις, αἵτινες υἱοθετοῦνται ὑπὸ μερίδος τοῦ Παλαιοκαθολικισμοῦ καὶ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενον ἐνὸς μελλοντικοῦ ἐνδοπαλαιοκαθολικοῦ διαλόγου, ὅστις καλεῖται νὰ καταλήξῃ εἰς μίαν ἀληθῆ ἢ ἐσωτερικὴν καὶ οὐχὶ ἐξωτερικὴν ἢ ἐπιφανειακὴν δογματικὴν ἐνότητα καὶ ἁρμονίαν.

★

Ἡ ἐκκλησιολογικὴ τοποθέτησις τοῦ καθηγητοῦ Chr. Oeyen ἀποτελεῖ τὸ δεύτερον³ σύννεφον, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται ἐν τῇ διαυγῇ, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἕως σήμερον ὀρίζοντι τοῦ μεταξὺ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἐσχάτως ἀναθερμανθέντος θεολογικοῦ διαλόγου. Τὸ προσεχὲς ἢ καὶ τὸ ἀπώτερον ἴσως μέλλον νὰ διαλύσῃ τὸ διαφανὲν τοῦτο σύννεφον. Ἴσως ὅμως καὶ νὰ ἐφαπλώσῃ τοῦτο ἐπὶ μεγαλύτερας ἐκτάσεως τοῦ ὀρίζοντος τοῦ θεολογικοῦ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διαλόγου. Τὸ πᾶν θὰ ἐξαρτηθῇ οὐχὶ ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς ἐπιβολῆς τῆς πλειοψηφίας τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς σήμερον μειοψηφούσης μερίδος αὐτῆς, τῆς ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Oeyen, ἀλλὰ ἐκ τῆς προωθήσεως τῶν θεολογικῶν θέσεων τῆς μιᾶς μερί-

3. Ὡς πρώτην διαφωνίαν μεταξὺ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν θεωροῦμεν τὴν περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Ρωμαιοκαθολικὴν διδασκαλίαν (FILIOQUE), τὴν ὁποίαν ἀπεκήρυξαν μὲν τὰ μέλη τῆς Παλαιοκαθολικῆς ἀντιπροσωπείας, ἀποδέχεται ὅμως μερὶς τις τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τελοῦσα προφανῶς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θεολογίας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

2. Ἰδέ: Ἡ περὶ τῶν σχέσεων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ περὶ ἄλλων γενικῶν ζητημάτων Πατριαρχικῆ καὶ Συνοδικῆ Ἐγκύκλιος τοῦ 1902, αἱ εἰς αὐτὴν ἀπαντήσεις τῶν ἁγίων Αὐτοκεφάλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἀνταπάντησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Κωνσταντινούπολις, 1904, σ. 40.

δος έναντι τής άλλης, ή εκ του συγκερασμού των δύο αντιτιθεμένων σήμερα εν τοις κόλποις τής Παλαιοκαθολικής Έκκλησίας θεολογικών ρευμάτων.

Έως ότου δέ τά δύο ταύτα, ή και περισσότερα, θεολογικά ρεύματα τής αυτής πάντοτε Παλαιοκαθολικής Έκκλησίας θεολογικώς συμφιλωθώσι και εύρωσι τήν πλήρη μεταξύ αυτών ενότητα εν τή πίστει, ή Όρθόδοξος Έκκλησία μάλλον πρέπει νά διατελή εν πλήρει άναμονή. Και εξηγούμεθα. Υπό τήν άναμονήν ταύτην ουδόλως έγνωσόμεν τήν διακοπήν του διαλόγου μεταξύ τής κατ' Ανατολάς Όρθοδόξου Έκκλησίας και των Παλαιοκαθολικών, αλλά τήν επιβράδυνσιν αυτού εν όψει θεολογικών εξελίξεων εν τοις κόλποις τής Παλαιοκαθολικής Έκκλησίας, ή, όρθότερον ειπεΐν, τής εν τώ μεταξύ άναφύσεως ανάγκης σαφετέρου καθορισμού τής δογματικής αυτής διδασκαλίας, άνευ του όποιου ό διεξαγόμενος σήμεραν θεολογικός διάλογος θά στηρίζεται ουχι επί στερεού και άρραγούς, άλλ' επί άμυώδους θεολογικού υποβάθρου, μέλλων ως εκ τούτου νά καταρρεύση άμα τή έμφανίσει των πρώτων τυχόν θεολογικών κραδασμών ή δυσκολιών.

★

Δέν είναι άπολύτως άπαραίτητον, όπως καθ' έκάστην συνάντησιν τής όλομελείας τής Θεολογικής Μικτής Έπιτροπής καταρτίζονται, θάσει πάντοτε του υπό τής εν Πεντέλη (1973) προκαταρκτικής κοινής συναντήσεως καθορισθέντος διαγράμματος, δύο ή και περισσότερα θεολογικά κοινά κείμενα. Άπαραίτητον είναι, όπως διερευνηθή κατ' άθθος και πλάτος ή δυνατότης τής μυστηριακής διακοινωνίας των Παλαιοκαθολικών μετά των Όρθοδόξων Έκκλησιών.

Διασαφηνίζοντας έτι περισσότερο τήν γνώμη ή μών, λέγομεν ότι ό καταρτισμός κοινών κειμένων παρά τήν ύπαρξιν θεολογικών διαφορών επί των εν αυτοίς θιγόμενων θεολογικών θέσεων ουδόλως εξυπηρετεί τόν διάλογον αυτόν καθ' έαυτόν, άλλ' ούτε και τήν δι' αυτού επίδιωκομένην εκκλησιαστικήν ένωσιν και μυστηριακήν διακοινωνίαν, καθ' όσον αύται είναι άδύνατον νά καταστώσιν, ως άνωτέρω παρατηρήθη, έφικτα άνευ προηγουμένης μερικώς και άμα συνολικώς δογματικής συμφωνίας.

Η άποψις αύτη ενέχει όλως ιδιόζουσαν σημασίαν και σπουδαιότητα διά τήν βλην έκθασιν και τήν μελλοντολογίαν του διαλόγου, οστις θά καταλήξη εις θετικά συμπεράσματα μόνον και έφ' όσον ήθελεν έπιτευχθή δογματική συμφωνία ουχι μόνον εις τά κύρια ή ουσιώδη δόγματα, αλλά και εις τά δευτερεύοντα ή έπουσιώδη θεολογικά προβλήματα, δοθέντος ότι: «τό γάρ επί δόγμασιν, είτε μικροίς είτε μεγάλοις, άμαρτάνειν ταυτόν έστιν' έξ άμφοτέρων γάρ ό νόμος του θεού άθετείται»⁴.

Η παρά τισι των μελών τής Μικτής Θεολογικής

4. Πρβλ. ΤΑΡΑΣΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝ/ΛΕΩΣ, εις πρακτικά Ζ' Οικουμενικής Συνόδου, εν J. H. HARDUIN, ACTA CONCILIORUM, τ. IV, σ. 60.

Έπιτροπής επικρατούσα αντίληψις, ότι μεταξύ των Όρθοδόξων και των Παλαιοκαθολικών ύπάρχουσιν ώρισμένα διαφωνία δευτερευούσης μόνον θεολογικής σημασίας, αίτινες είναι δυνατόν νά τεθώσιν εις τό περιθώριον ή και νά παραθεωρηθώσιν, από όρθοδόξου έπόψεως κρίνεται άπαραδέκτος, καθ' ότι ή άπόρριψις δευτερευουσών θεολογικών αντιλήψεων μαρτυρουμένων υπό τής Ιεράς Παραδόσεως και διουμένων υπό τής Έκκλησίας, σημαίνει άθέτησιν και τής εκκλησιαστικής παραδόσεως, ήτις άθέτησις ίσοδυναμεί προς άπιστίαν κατ' ά τον Ιερών Δαμασκηνόν⁵, και ως τιαύτη ουδόλως έγγυάται τήν δογματικήν ένωσιν των διαλεγόμενων μερών.

★

Ο παρατηρούμενος σήμεραν ταχύτατος ρυθμός διεξαγωγής του θεολογικού διαλόγου μεταξύ τής Όρθοδόξου Έκκλησίας και τής Παλαιοκαθολικής τιαύτης πρέπει μάλλον, προς ίδιον αυτού όφελος, ως και προς αναγκαίαν ψυχολογικήν προετοιμασίαν των πιστών, ής άνευ ουδεμίας ένωσις είναι έφικτή, νά διεξαχθή με δρασύτερον ρυθμόν, εις τρόπον ώστε έκάστη αντιπροσωπεΐα, κατ' επέκτασιν δέ και έκάστη επί μέρος Έκκλησία, νά έχη τόν απαιτούμενον χρόνον προς μελέτην, αξιοποίησιν και συνειδητοποίησιν των μέχρι τουδε συγκεκριμένων αποτελεσμάτων του διαλόγου, όλως δέν ιδιαίτερωσ διά μίαν θεολογικήν κριτικήν του περιεχομένου των μέχρι τουδε κοινών κειμένων τής Μικτής Θεολογικής Έπιτροπής⁶. Εάν δέν δοθ ή προς τούτο αναγκαία πίστωσις χρόνον, τότε ό διάλογος οδως θά δμοιάξη προς ζώντα οργανισμόν, οστινος ή καρδιά δέχεται μόν τó αίμα, άδυνατεί όμως νά μεταβιβάση αυτό εις τά άκρα του σώματος, προς συντήρησιν αυτών, όπότε λόγω έπερχομένης άσφυξίας άποθνήσκει. Σκοπός τής Μικτής Θεολογικής Έπιτροπής δέν πρέπει νά είναι ή πάση θυσία κατάρτισις πλειόνων κειμένων, ως συμβαίνει σήμεραν, άλλ' ή κατάρτισις έκάστοτε ένος, ει δυνατόν, κειμένου, κυρίως δέ ή αξιοποίησις του πνεύματος του κοινού τούτου κειμένου, ήτις και έλλείπει παντελώς.

Θά ήτο εύχής έργον εάν ή εντός του έτους 1978 μέλλουσα νά συνέλθη Υποεπιτροπή ασχοληθή ουχι περί τήν σύνταξιν σχεδίων - κοινών κειμένων διά τήν τρίτην φάσιν του διαλόγου, ως άπεφασίσθη υπό τής όλομελείας, αλλά περι τήν αναζήτησιν και εξεύρεσιν τρόπου και μεθόδου, θάσει των όποίων τά διαλεγόμενα

5. Πρβλ. Έκδοσις Όρθοδόξου Πίστewς, IV, 10 (PG, 94, 1128).

6. Η ανάγκη εξασκήσεως κριτικής τινος επί του περιεχομένου των κοινών κειμένων καθίσταται θεολογική αναγκαιότης και γίνεται, όλίγον κατ' όλίγον, συνειδησις εις τας κατά τόπους Όρθοδόξους Έκκλησίας. Ηδη κατά τήν διάρκειαν των έργασιών τής Β' εν όλομελεία Συναντήσεως τής Μικτής Θεολογικής Έπιτροπής του Διαλόγου μεταξύ Όρθοδοξίας και Παλαιοκαθολικισμού οι αντιπρόσωποι των Έκκλησιών Κύπρου και Ρωσίας έπεχείρησαν νά εξασκήσουν κριτικήν επί του περιεχομένου των δύο πρώτων κοινών κειμένων. Τό όλον θέμα τής κριτικής άνεβλήθη διά τήν προσεχή συνάντησιν τής όλομελείας.

μέρη θά δυνηθῶσι νά αξιοποιηθῶσι τὸ περιεχόμενον τῶν μέχρι σήμερα καταρτισθέντων καὶ ὑπὸ τῆς ὀλομελείας ἀποδεκτῶν γενομένων κειμένων. Μία τοιαύτη ἐργασία ἤθελεν ἐπιτρέψει εἰς τὰς ἀντιπροσωπείας τῶν δύο διαλεγόμενων Ἐκκλησιῶν νά προβῶσιν εἰς τὸν τόσον ἀναγκαῖον καὶ ἅμα ἐποικοδομητικὸν ἀπολογισμὸν τῶν μέχρι τοῦδε θεολογικῶν μεταξὺ αὐτῶν συζητήσεων, ὅστις καὶ θετικῶς θά ὑποδοθῆσῃ τὴν περαιτέρω ἀπόσκοπον διεξαγωγὴν τοῦ διὰ τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ 1975 ἐγκαινισθέντος θεολογικοῦ μεταξὺ αὐτῶν διαλόγου.

5. Τὰ κοινὰ κείμενα τῆς Ὀλομελείας τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εὐθὺς κατωτέρω παρατίθενται κατὰ σειρὰν τὰ δύο κοινὰ κείμενα τῆς Β' ἐν Ὀλομελείᾳ Συναντήσεως τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Παλαιοκαθολικῶν, ἅτινα ἐσχολιάσαμεν ἀνωτέρω.

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ

Ἡ Ἐκκλησία, ὁμολογοῦσα ὅτι ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις εἶναι ἡνωμέναι ὑποστατικῶς, ἀκολούθως ὁμολογεῖ ὅτι ἡ Παναγία Παρθένος Μαρία ἔτεκεν οὐ μόνον ψιλὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν θεάνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ εἶναι ἀληθῶς Θεοτόκος, ὡς ἐδογματίσεν ἡ Γ' καὶ ἐπανέλαθεν ἡ Ε' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν τὸ ὄνομα Θεοτόκος «ἄπαν τὸ μυστήριον τῆς οἰκονομίας συνίστησιν» (Ἐκθεσις Ὀρθοδόξου Πίσσεως Γ 12 PG. 94, 1029 C).

1. Ἐν τῇ Παρθένῳ Μαρίᾳ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ προσέλαβε τὴν ὅλην ἀνθρωπίνην φύσιν, σῶμα καὶ ψυχὴν, δυνάμει θείας παντοδυναμίας, ἐπισκιάσεως τὴν Παρθένον τῆς δυνάμεως τοῦ Ὑψίστου καὶ κατελθόντος ἐπ' αὐτὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Λουκ. 1, 35). Οὕτως «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (Ἰωάν. 1, 14). Διὰ τῆς ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς μητρότητος τῆς Παρθένου Μαρίας ὁ Αὐτρωτῆς ἠνώθη μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἐπάρχει ἐσωτάτη συνάφεια τῆς ἀληθείας περὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθείας περὶ τῆς Μαρίας ὡς Θεομήτορος «... δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονε· διὸ καὶ ἕνα Χριστόν, ἕνα Υἱόν, ἕνα Κύριον ὁμολογοῦμεν. Κατὰ ταύτην τῆς ἀσυγχύτου ἐνώσεως ἕνωσιον ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον Θεοτόκον, διὰ τὸ τὸν Θεὸν Λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἐνωσάσθαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν» (Γ' Οἰκ. Σύν. Ἐκθεσις Πίσσεως τῶν Διαλλαγῶν) «... ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν Υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσσομεν... πρὸ αἰῶνων μὲν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Παρθένου τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα» (Ὅρος Δ' Οἰκ. Συνόδου).

2. Ἡ Ἐκκλησία, δεχομένη τὴν Μαρίαν ὡς Θεοτόκον, ἥς τὸν τοκετὸν «μυστήριον κραυγῆς» ὠνόμασεν ὁ ἱ. Ἰγνάτιος (Ἐπιστ. Ἐφεσ. 19, 1), ἐξαιρεῖ τὸ ἀειπαρθένον αὐτῆς. Ἡ Θεοτόκος δηλαδὴ εἶναι ἀειπαρθένος καὶ ἀείπαις, ἀφθόρως καὶ ἀφράστως καὶ ἀνερμηγεύτως τὸν Χριστόν γεννήσασα. Οἱ Πατέρες τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν προσφωνήσῃ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαρκιανὸν λέγουσιν, ὅτι «οἱ Πατέρες... τῆς πίστεως ἅπασαν ἀνέπτυξαν τὴν διάνοιαν, τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀκριδῶς τὴν εὐεργεσίαν κηρύττοντες· πῶς ἄνωθεν ἐκ μητρὸς τῆς οἰκονομίας κατήρτισται τὸ μυστήριον, πῶς καὶ Θεοτόκος διὰ τὸν τὴν παρθενοῦσιν αὐτῇ καὶ μετὰ τὴν κύησιν χαρισάμενον καὶ θεοπροπῶς τὴν μήτραν σφραγίσαντα, καὶ κατὰ ἀλήθειαν μήτηρ, διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς, ἣν ἐδάνεισε, σάρκα τοῦ Δεσπότη τοῦ ὅλων ἢ παρθένως ὠνόμασται...» (Mansi VII, 461 B). Ἡ δὲ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν τῷ Ὁρφ αὐτῆς «... σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰς δύο φύσεις ὁμολογοῦμεν τοῦ σαρκωθέντος δι' ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀχράντου Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας...». «Natus est de Spiritu sancto et virgine Maria. Et ipsa nativitas humana, humilis et excelsa: Unde humilis? Quia homo natus est ex hominibus. Unde excelsa? Quia de virgine. Virgo concepit, virgo peperit, et post partum virgo permansit» (Ἀδγουστῖνος, De symbolo ad Catechumenos, 1, 3, 6, P.L. 40, 630. Ἰδὲ καὶ Σωφρόνιον Ἱεροσολύμων, Ἐπιστολὴ Συνοδική, PG, 87, 3164, 3176. Mansi XI 476, 485. Ἰω. Δαμασκηνός, Ἐκθ. Ὀρθοδόξου Πίσσεως IV 14, PG. 94, 1161 AB. Μάξιμος Ὁμολογητῆς, Περὶ διαφόρων ἀποριῶν, PG. 91, 1276 A. κ.ά.).

3. Ὅθεν ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν Θεοτόκον Παρθένον, πλὴν «οὐχ ὡς Θεόν, ἀλλ' ὡς μητέρα Θεοῦ κατὰ σάρκα» (Ἰω. Δαμασκηνός, Περὶ Βιβλίων, II 5, PG. 94, 1357 A). Οὕτω, πρωτίστως δόξαν καὶ «ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρέπει μόνῃ τῇ θεῷ φύσει», προσφέρουσα τῷ Θεῷ διὰ τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν καὶ τὰ ἀπ' αὐτοῦ ἀγαθὰ, ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ εἰτα καὶ τὴν Θεομήτορα, ὡς σκευὸς ἐκλογῆς ἐν τῷ ἔργῳ τῆς σωτηρίας, ὡς ἐν πίστει, ταπεινώσει καὶ ὑπακοῇ ἀποδεξαμένη τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς θύραν δι' ἣς εἰσηλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Θεός. Καλοῦσα δὲ αὐτὴν κεχαριτωμένην, παναγίαν, παναμώμητον, ἀσπίλον, τιμωτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καὶ ἁγιωτέραν πάντων, ἀποδίδωσιν αὐτῇ σχετικὴν καὶ κατὰ θεῖαν χάριν ἀναμαρτησίαν, καὶ δὴ ἀπὸ τῆς ἐλευσεως ἐπ' αὐτὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι κατὰ φύσιν καὶ ἀπολύτως ἀναμάρτητος εἶναι μόνος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν.

Ἡ Ἐκκλησία ἀγνοεῖ τὰ νεοφανῆ δόγματα περὶ ἀσπίλου συλλήψεως καὶ ἐνσωμάτου ἀναλήψεως τῆς Θεοτόκου. Ἐορτάζει ὁμῶς τὴν εἴσοδον τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, πανδήμως γεραίρουσα τὴν Κοίμησιν αὐτῆς.

4. Τὴν Θεοτόκον ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ καὶ ὡς προσεβούσαν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τρόπον ἐξοχώτερον, λόγῳ τῆς ἐξαιρέτου θέσεως αὐτῆς

έν τῷ ἔργῳ τῆς σωτηρίας. Διακρίνει ὁμως τὴν «πρεσβείαν» τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τῆς ὅλως μοναδικῆς μεσιτείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· «εἰς γὰρ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρώπος Χριστὸς Ἰησοῦς» (Α' Τιμ. 2, 5). «Δεῖξον τὴν φιλανθρωπίαν Σου, ἐλεῆμον· δέξαι τὴν τεκοῦσάν Σε Θεοτόκον, πρεσβεύουσαν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ σῶσον, Σωτὴρ ἡμῶν, λαὸν ἀπεγνωσμένον» (Ἐσπερινὸς Σαββάτου Ἦχος πλ. δ'). «Ὁ Θεός... δὸς πᾶσιν ἡμῖν μετέχειν τῆς ζωῆς τοῦ Υἱοῦ Σου ἐν τῇ κοινωνίᾳ Μαρίας τῆς Παρθένου, ἀγίας μητρὸς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν ... καὶ πάντων τῶν ἁγίων Σου· ἐπίβλεψον ἐπὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐκδημίαν αὐτῶν, καὶ ἐπάκουσον τῶν πρεσβειῶν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας Σου» (Θεία Λειτουργία τῆς Παλαμοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας).

Καὶ καλεῖται μὲν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἰδίᾳ ὀμολογία ἢ Θεοτόκος καὶ «μεσίτρια», οὐχὶ δ' ὁμως καὶ οὐδέποτε ὡς «συμμεσίτρια» ἢ «συλλυτρώτρια», ἀλλὰ μόνον ἐν ἐννοίᾳ πρεσβευούσης.

Τὰ ὡς ἄνω περὶ τῆς Θεοτόκου ἀποτελοῦσι κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Μικτὴν Ὁρθόδοξο - Παλαιοκαθολικὴν Θεολογικὴν Ἐπιτροπὴν διδασκαλίαν τῆς τε Ὁρθόδοξου καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς).

ΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῆς συνάπτεται στενῶς πρὸς τὸ μυστήριον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀποκαλυφθέντος ἐν Χριστῷ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι (Πρβλ. Ἐφ. 5, 32). Εἶναι «τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων ὁ θησαυρὸς» (Ἰω. Χρυσόστομος, Ὁμιλ. εἰς Α' Κορ. 16, 3. PG. 61, 134).

Ἐν τῇ Γραφῇ καὶ τῇ Παραδόσει ἄμεσος καὶ πλήρης ὀρισμὸς τῆς ἐννοίας τῆς Ἐκκλησίας δὲν παρέχεται. Ὑπάρχουσι ὁμως ἐν αὐταῖς πολλοὶ ἐξεικονίσεις καὶ χαρακτηρισμοί, ἐξ ὧν ἐμμέσως εἶναι δυνατόν νὰ συναχθῇ τί ἡ Ἐκκλησία εἶναι κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῆς.

Κατὰ τὴν Γραφὴν ἢ Ἐκκλησία εἶναι «σῶμα Χριστοῦ» (Ρωμ. 12, 4 ἔ., Α' Κορ. 12, 13. 27), «λαὸς Θεοῦ» (Α' Πέτρ. 2, 10), «οἶκος» ἢ «ναὸς Θεοῦ» (Α' Τιμ. 3, 15. Ἐφ. 2, 19. Α' Κορ. 3, 16 ἔ.), «βασιλεῖον ἱεράτευμα» (Α' Πέτρ. 2, 9), νύμφη τοῦ Χριστοῦ (Πρβλ. Μάρκ. 2, 20. Ματθ. 25, 1 ἔ. Ἀποκ. 21, 2), «ἀμπέλως Θεοῦ» (Ἦσ. 5, 7).

Καὶ ἐν τῇ Παραδόσει δὲ δίδονται περιγραφαί, ἐκάστοτε ἐξαιρομένης ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ὀψείως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ ἐπισκοπικοῦ αὐτῆς συστήματος, τοῦ ἱερατικοῦ καὶ χαρισματικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος, τοῦ χαρακτήρος αὐτῆς ὡς κοινωνίας τῶν πιστῶν, τοῦ ἀπαρτισμοῦ αὐτῆς ἐκ πάντων τῶν ὀρθοδόξων πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ὡς τῆς ἐν τῷ θεανθρώπῳ ἠγωμένης ἀνθρωπότητος.

2. Ὅθεν ἢ Ἐκκλησία κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῆς δὲν εἶναι μόνον ἀνθρωπίνῃ κοινωνία, οὐδὲ πρόσκαιρον φαι-

νόμενον τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Αὐτὴ, ὑπάρχουσα ἐν τῇ προαιωνίῳ περὶ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου βουλῇ τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ προδιετυπώθη ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ὑπὸ τῶν προφητῶν προκατηγγέληθη ὡς ὁ μέλλων λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λαὸς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐν ᾧ ὁ Θεὸς θὰ ἐνίδρυνε τὴν ὀριστικὴν καὶ ἐπὶ πάντας ἐκτεινομένην ἀκατάλυτον ἐπὶ τῆς γῆς βασιλείαν αὐτοῦ (Ἦσ. 2, 2. Ἰερεμ. 31, 31), καὶ ἐν τῷ πληρώματι τοῦ χρόνου ἐπραγματώθη ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει τοῦ Θεοῦ Λόγου διὰ τοῦ κηρύγματος, τῆς ἐκλογῆς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, τοῦ μυστικοῦ δειπνοῦ, τοῦ σταυρικοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, εἰς καθαγιασμὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰκάνωσιν τῶν Ἀποστόλων εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν.

3. Οὕτω ἢ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς ἰδρυθεῖσα Ἐκκλησία εἶναι λοιπὸν σῶμα Χριστοῦ, οὗ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς, καὶ θεανθρώπινος ὀργανισμὸς· κοινωνία περιγραφτὴ καὶ τῇ αἰσθήσει ὑποκειμένη, καὶ ἅμα ἐσωτερικὴ καὶ πνευματικὴ σχέσις τῶν μελῶν πρὸς τὸν Θεὸν Δομήτορα αὐτῆς καὶ πρὸς ἀλλήλους. Ὡς ἐν πορείᾳ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἢ Ἐκκλησία ζῆ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν προσδοκίᾳ τοῦ Κυρίου αὐτῆς μέχρι τῆς τελειώσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ζῆ καὶ ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ τῶν ἤδη τελειωθέντων καὶ ἐκεῖ θριαμβουόντων, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῶν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνιζομένων πιστῶν (Πρβλ. Β' Τιμ. 4, 6), οὐσα ἀόρατος καὶ οὐράνιος κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ὄψιν, ἐπίγειος δὲ καὶ ὀρατὴ, κοινωνία καὶ ὀργανισμὸς, ἔχων Ἱερατεῖον πρὸς τοὺς Ἀποστόλους συνδεδεμένον κανονικῶς, καὶ ἅμα σταθερὸν καὶ ἀμετάβλητον σύνολον δογματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν, καὶ ὀρισμένην καὶ διατεταγμένην λατρείαν, σῶμα, εἰς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν διακρινόμενον, κατὰ τὴν ἐτέραν αὐτῆς ὄψιν.

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τελειοῦται ἢ καινῇ, ἢ κατὰ Χριστόν, ζωὴ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἐν αὐτῇ μεταδίδονται ἢ χάρις καὶ ἢ θεία ζωὴ τῆς κεφαλῆς εἰς πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος, εἰς ἁγιασμὸν καὶ σωτηρίαν αὐτῶν.

4. Διὰ τὰ ἀνωτέρω δὲν εἶναι δυνατόν ἢ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς ἰδρυθεῖσα Ἐκκλησία νὰ νοηθῇ μόνον ὡς τι ἐσωτερικόν καὶ ὡς κοινωνία ἀόρατος, ἢ ὡς Ἐκκλησία ἰδανικὴ καὶ ἀπροσδιόριστος, ἢ ὡς ἀτελεῖ ἀπεικάσματα εἶναι αἱ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι. Τοιαύτη τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας ἐκδοχὴ ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Παραδόσεως, καὶ φθείρει τὸ γνήσιον περιεχόμενον τῆς ἀποκαλύψεως καὶ τὸν ἱστορικὸν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας.

II. Ἡ οὐσία τῆς Ἐκκλησίας εὑρε τὴν δογματικὴν αὐτῆς ἔκφρασιν ἐν τῷ Συμβόλῳ Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως, ὡς τοῦτο ἐκυρώθη ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐν τῷ Συμβόλῳ τούτῳ τὴν πίστιν εἰς τὸν Τριαδικὸν Θεὸν ἀκολουθεῖ ἢ πίστις εἰς τὴν «Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

1. Η Έκκλησία είναι «Μία», διότι ως μία είναι ή κεφαλή της Έκκλησίας, ο Χριστός, οὕτω και ἔν ὑπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμφυχούμενον σῶμα ὑπάρχει, ἔν ᾧ ἐνοῦνται ὁ Χριστός ὡς κεφαλή και οἱ πιστοὶ ὡς μέλη. Ἐν τῷ σῶματι τούτῳ συναίπτονται πᾶσαι αἱ τοπικαὶ Ἐκκλησίαι ἐν ἐνότητι πίστεως, λατρείας και διοικήσεως, τῆς μὲν ἐνότητος πίστεως και λατρείας, ἀποτελοῦσης τὸν δεσμὸν τὸν συνδέοντα τοὺς πιστοὺς πρὸς τὸν Σωτῆρα και πρὸς ἀλλήλους ἐν ἀγάπῃ και εἰρήνῃ και ἐκδηλουμένης ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς αὐτῆς πίστεως και τῇ τηρήσει τῆς αὐτῆς λατρείας, ἐκεῖ ὅπου αὐτὴ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δόγματος, τῆς δὲ ἐνότητος διοικήσεως ἐμφανισμένης ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς διοικήσεως ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν και θάσεων, και τῇ κατά τοὺς ἱεροὺς κανόνας ὑπακοῆς τῶν πιστῶν εἰς μίαν ἀρχὴν και αὐθεντίαν, τὴν Συνοδικῶς ὀργανωμένην Ἱεραρχίαν.

Ἡ κατά διάφορον τρόπον γνώσις τῶν τῆς πίστεως ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας οὐδόλως ἀναιρεῖ, οὐδὲ παραδίδραπτει τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, ὡς δὲν παραδίδραπτει ταύτην και ἡ ἔστιν ὅτε ἔναντι τῶν ἀπὸ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως και τῆς διοικήσεως ἐκκλινόντων ἐπιδεικνυμένη ἀνοχή, διὰ λόγους ἐκκλησιαστικῆς προνοίας και οἰκονομίας μὴ ἐκκοπτομένων τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰ και ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, σῶματι Χριστοῦ, ὑπάρχουσι λοιπὸν πολλὰ μέλη, πάντα ταῦτα ἐν εἰσι σῶμα, ἠγνωμένα εἰς ἀδιάσπαστον ἐνότητα. Ὑπὲρ τῆς ἐνότητος ταύτης ὁ Κύριος προσηχηθῆ, ἀναγαγὼν τὴν ἐνότητα τῶν πιστῶν εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ (Ἰω. 17, 21), ὡς εἰκόνα τῆς ἐνότητος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. «Ἐν γὰρ θέλημα Πατρὸς, και Υἱοῦ, και Ἁγίου Πνεύματος. Οὕτω και ἡμᾶς εἶναι θούλεται λέγων· «ἵνα ὦσιν ἐν, καθὼς και ἐγὼ και σὺ ἐν ἔσμεν» (Ἰω. Χρυσόστομος, Ὁμιλ. εἰς Ἰωάννην, 78, 3. PG 59, 425).

2. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «Ἁγία», διότι ὁ Χριστός, ἡ κεφαλή αὐτῆς, εἶναι ἅγιος, και παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ αὐτῆς «ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ... και παραστήσῃ ἑνδοξον τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία και ἄμωμος» (Ἐφ. 5, 25, 27).

Ὁ Χριστός κατέστησε τὴν Ἐκκλησίαν «οἶκον Θεοῦ», κοινωνὸν και μέτοχον τῆς ἁγιότητος, τῆς χάριτος και τῆς θείας ζωῆς αὐτοῦ «ἁγιάσας διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν» (Ἐφ. 13, 12), ἐξ οὗ και οἱ χριστιανοὶ καλοῦνται ἅγιοι (Πράξ. 9, 13).

Τὴν ἁγιότητα τῆς Ἐκκλησίας οὐδόλως αἶρει ἡ ὑπαρξίς ἐν αὐτῇ και μελῶν ἠθικῶς ἀτελῶν, οἱ δὲ Πατέρες ὁμοφώνως κατέκριναν τοὺς ἐξ ὑπερβολικῶν και ἀσκητικῶν τάσεων ἐκλαδόντας τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κοινωνίαν ἀποτελουμένην μόνον ἐξ ἁγίων μελῶν.

3. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «Καθολικὴ», διότι ἡ μὲν κεφαλή αὐτῆς, ὁ Χριστός, εἶναι κύριος τοῦ σύμπαντος,

αὐτὴ δὲ προῶριστα γὰ ἐπεκταθῆ ἐπὶ πάσης τῆς δημιουργίας, ἐπὶ πάντων τῶν λαῶν, και κατά πάντας τοὺς χρόνους (Ματθ. 28, 20. Μάρκ. 16, 15. Πράξ. 1, 8). Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἐξωτερικὴν και ποσοτικὴν τῆς καθολικότητος ἐννοίαν.

Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν και ποιοτικὴν τοῦ ὅρου ἐννοίαν ἡ Ἐκκλησία εἶναι και καλεῖται «Καθολικὴ», ὡς οὕσα ἡ αὐτὴ πάντοτε και πανταχοῦ, καιπερ διεσπαρμένη ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ. Εἶναι «Καθολικὴ» ὡς κατέχουσα τὴν «ὕψαινούσαν διδασκαλίαν» (Τίτ. 2, 1. Πρὸλ. Α' Τιμ. 6, 20), ἐμμένουσα ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ παραδόσει τῶν Ἀποστόλων, συνεχίζουσα και διακρατοῦσα ὀρθοδόξως «ὅ,τι πανταχοῦ, πάντοτε, και ὑπὸ πάντων ἐπιστεῦθη» (Βικέντιος Λειρίου, COMM. 2 PL 50, 640). Εἶναι λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία «Καθολικὴ» ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ὀρθοδόξου, αὐθεντικῆς και ἀληθοῦς Ἐκκλησίας.

Κατὰ Κύριλλον τὸν Ἱεροσόλυμον «Καθολικὴ μὲν οὖν καλεῖται (ἡ Ἐκκλησία), διὰ τὸ κατά πάσης εἶναι τῆς οἰκουμένης, ἀπὸ περάτων γῆς ἕως περάτων· και διὰ τὸ διδάσκειν καθολικῶς και ἀνελλειπῶς ἅπαντα τὰ εἰς γνώσιν ἀνθρώπων ἐλθεῖν ὀφείλοντα δόγματα, περὶ τε ὀρατῶν και ἀορατῶν πραγμάτων, ἐπουρανίων τε και ἐπιγείων· και διὰ τὸ πᾶν γένος ἀνθρώπων εἰς εὐσέβειαν ὑποτάσσειν, ἀρχόντων τε και ἀρχομένων, λογίων τε και ἰδιωτῶν· και διὰ τὸ καθολικῶς ἱατρεῦειν μὲν και θεραπεῦειν ἅπαν τὸ τῶν ἁμαρτιῶν εἶδος, τῶν διὰ ψυχῆς και σώματος ἐπιτελουμένων· κεκτήσθαι δὲ ἐν αὐτῇ πᾶσαν ἰδέαν ὀνομαζομένης ἀρετῆς, ἐν ἔργοις τε και λόγοις και πνευματικοῖς παντοίοις χαρίσμασιν» (Κατήχησις 18, 23. PG. 33, 1044).

4. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «Ἀποστολικὴ», διότι ὁ θεὸς αὐτῆς Ἰδρυτῆς ἐγένετο ὁ πρῶτος «ἀπόστολος» (Ἐφ. 3, 1. Πρὸλ. Γαλ. 4, 4), και ὡς ἰδρυμένη ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων και τῶν Προφητῶν, οὗ ἀκρογωνιαῖος λίθος ὁ Χριστός (Ἐφ. 2, 20).

Ὑπάρχει συνέχεια ἐν τῇ ἀποστολῇ τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Υἱὸς ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς εἰς τὸν κόσμον, αὐτὸς δὲ ἀπέστειλε τοὺς μαθητάς (Ἰω. 20, 21), πρὸς οὓς εἶπεν: «ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει» (Λουκ. 10, 16). Τοῦτων ἀποδιδωσάντων ἡ ἀποστολὴ συνεχίζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διακρατοῦσης και μεταδιδούσης περαιτέρω τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου τοῖς Ἀποστόλοις πεπιστευμένον ἀγαθὸν τῆς ἀληθείας ἐν τῇ πνευματικῇ ζωῇ, ἐν τῇ τελέσει τῶν μυστηρίων, και ἐν τῇ διδαχῇ. Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διακρατουμένη ἀποστολικὴ διδασκαλία ἀποτελεῖ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ἀποστολικότητος αὐτῆς οὐσίαν, ἧς ἕτερον στοιχεῖον εἶναι ἡ ἀδιάκοπος ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων προῖουσα σειρά και διαδοχὴ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας και διδασκάλων, συνιστῶν τοῦτο τὸ ἐξωτερικὸν γνῶρισμα και οἶονε τὴν ἐγγύτησιν τῆς ἀποστολικότητος, τὸ ἐσωτερικὸν και τὸ ἐξωτερικόν, ἔχουσι αἰτιώδη σχέσιν και προϋπόθεσιν ἀλληλα, τῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ Δ' ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ*

Γ.— ΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΜΙΑΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΝ ΕΝΟΡΙΑΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΕΝ ΤΩ ΠΛΑΙΣΙΩ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

1.— Κατά την περίοδον τῶν διακοπῶν, ὅτε ὑπάρχει κῦμα τουριστικόν, νά ἀποστέλωνται εἰς τουριστικάς περιοχάς - ἐνορίας μορφωμένοι καί εἰδικῶς ἐκπαιδευμένοι ξενόγλωσσοι κληρικοί, κατὰ τήν κρίσιν τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, πρὸς ὑποβοήθησιν τῶν ἐνοριτῶν.

2.— Νά δημιουργηθοῦν ὀλίγοι πρότυποι - πειραματικά τουριστικά ἐνορία μετ' ἀναλόγου στελεχώσεως.

3.— Εἰς τὰς τουριστικάς ἐνορίας ἐνίοτε δημιουργοῦνται σοβαρά προβλήματα, ὅχι μόνον ἐκ τοῦ ἔξω-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 18 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

ἐλλείψεως ἑκατέρου φθειρούσης τὴν οὐσίαν τῆς ἀποστολικότητος καί τῆς πληρότητος τῆς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ τέσσαρες δογματικά ἰδιότητες τῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκονται ἐν ἀμοιβαίᾳ περιχωρήσει καὶ ἀδιαλύτῳ ἐγγύτητι, ὑποδηλοῦσαι τὸ ἀκατάλυτον καὶ ὑποδεικνύσαι τὸ ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας, ὡς «στύλου καὶ ἑδραιώματος τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. 3, 15).

Τὰ ὡς ἄνω περὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἰδιοτήτων τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦσι κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Μικτὴν Ὁρθόδοξο - Παλαιοκαθολικὴν Θεολογικὴν Ἐπιτροπὴν διδασκαλίαν τῆς τε Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς).

Τὰ ὡς ἄνω κείμενα μαρτυροῦσι σαφῶς περὶ τοῦ σοβαροῦ ἔργου, ὅπερ ἐπιτελεῖ ἡ Μικτὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ.

† Ο ΓΑΡΔΙΚΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Γεράσιμος Σ. ΖΑΦΕΙΡΗΣ)

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

τερικοῦ Τουρισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ὁμαδικοῦ Τουρισμοῦ.

4.— Ἡ ἐνδεχομένη ἀλλοτρίωσις τοῦ χαρακτήρος ἡμῶν, ἐκ τοῦ Τουρισμοῦ, δὲν ἀποτελεῖ δευτερεύον σημεῖον, ἀλλ' αὕτη δημιουργεῖ κινδύνους θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπαθλύνσεως τοῦ αἰσθητηρίου ἡμῶν καὶ φόβον, ὅτι εἶναι δυνατόν νά καταλήξωμεν, κάποιαν ἡμέραν, εἰς θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν συγκρητισμὸν διὰ δὲ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι ἀνάγκη, ὅπως ὁ ὀρθόδοξος Λαὸς κατηχηθῆ δεόντως εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὸ ὀρθόδοξον ἦθος.

5.— Εἶναι κατεπείγουσα ἀνάγκη νά ἀναθερμανθῆ καὶ ἐνισχυθῆ ἐπαρκῶς ἡ ἐνοριακὴ συνείδησις τῶν πιστῶν, διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πολλὰ ἰδεολογία καὶ θρησκευτὰ χρησιμοποιοῦν τὴν εὐκαρίαν τῶν διακοπῶν πρὸς διάδοσιν τῶν ἰδεῶν τῶν.

6.— Ἐκφράζεται παράκλησις πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὅπως τυπώσῃ εἰδικὸν ἔντυπον εἰς τρεῖς καὶ πλείονας ξένας γλώσσας, εἰς τὸ ὅποιον νά τοπίζεται ἡ ἀνάγκη σεβασμοῦ ὑπὸ τῶν τουριστῶν, τῆς ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς παραδόσεως, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ τὸ ὅποιον ἔντυπον νά διανέμηται εἰς τὰς τουριστικάς περιοχάς καὶ εἰς κέντρα εἰσόδου τῶν τουριστῶν.

7.— Διαπιστοῦται, ὅτι ὁ Τουρισμὸς καὶ ἐντὸς τῶν πλασιῶν τῆς Ἐνορίας εἶναι μία πραγματικότητα, καὶ δὲν δυνάμεθα νά ἀγνοήσωμεν τὸ μέγα τοῦτο κοινωνικὸν καὶ ἐθνικὸν θέμα ὡς Ἐκκλησία δέ, δεόν νά ὀργανωθῶμεν, διὰ νά ἀντιμετωπίσωμεν τὸν Τουρισμὸν, ρεαλιστικῶς, ὀρθῶς καὶ ἀποδοτικῶς.

8.— Ἡ ὀργάνωσις τῆς τουριστικῆς Ἐνορίας προϋποθέτει Ἐφημέριον ἱκανόν. Συνήθως εἰς τουριστικάς ἐνορίας τοποθετοῦνται Ἐφημέριοι μετρίας μορφώσεως καὶ ἐμπειρίας.

Καλὸν εἶναι ὅπως ἀποσπῶνται κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἠϋξημένης τουριστικῆς κινήσεως, ὡς προαναφέρθη, ἱκανοὶ Ἐφημέριοι, εἰς τουριστικάς ἐνορίας, εἰ δυνατόν γλωσσομαθεῖς, οἱ ὅποιοι νά προσφέρουν θετικὰς ὑπηρεσίας.

9.— Ὁ Ἐφημέριος τῆς τουριστικῆς Ἐνορίας κατὰ τὴν συνεργασίαν του μετὰ λαϊκῶν καὶ μάλιστα μετὰ Δημάρχων ἢ Κοινοταρχῶν ὀφείλει νά

ἐργάζεται μετὰ εὐρύτητος σκέψεως, διὰ νὰ ἀποσπᾷ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν λαϊκῶν καὶ νὰ μὴ ἐμφανίζηται ὡς ἐνδιαφερόμενος μόνον διὰ θέματα «περιορισμένου» θρησκευτικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀγνοῶν συγχρόνως ἕτερα τοιαῦτα εὐρύτερας κοινωνικῆς καὶ ποιμαντικῆς σημασίας.

10.— Ἐπειδὴ πολλοὶ ξένοι τουρίσται (ὁμόδοχοι) ἐπιδεικνύουν εὐλάβειαν πρὸς τοὺς θρησκευτικούς θησαυρούς μας, θὰ πρέπει νὰ ἀξιοποιήσωμεν καὶ χρησιμοποιήσωμεν τὸ γεγονός τοῦτο, ἐπ' ὠφελεία ὅλων ἡμῶν.

11.— Διαπιστοῦται ἡ ὑπαρξίς, ἐνίοτε, προβλημάτων ἐκ τῆς ἀλογίστου ἐνοικίασεως δωματίων ὑπὸ ὀρθοδόξων οἰκογενειῶν εἰς ξένους ἑτεροδόξους καὶ ἑτεροθρήσκους, χωρὶς νὰ ἐλέγχηται ἡ ποιότης αὐτῶν καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχη ἄμεσος ἀντίδρασις τῶν Ἑλλήνων ἰδιοκτητῶν εἰς τὰς παρεκτροπὰς τῶν ξένων, ἐνῶ συγχρόνως ἀναγνωρίζεται, ὅτι ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἐνοικίασεως, ὅτε οἱ τουρίσται εἶναι ἀνωτέρας ποιότητος ἄνθρωποι, δύνανται θετικῶς νὰ ἐπιηρεάσουν, ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς των, τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν.

12.— Ὁ Τουρισμὸς, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Ἑνορίας ἀλλὰ καὶ γενικώτερον, εἶναι ὑπόθεσις ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τοῦ μικροῦ παιδός, ὁ ὁποῖος θὰ δεῖξη τὸν δρόμον εἰς ἕνα ξένον, μέχρι τῶν ἀρμοδίων τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, πού θὰ χειρισθοῦν ὑπευθύνως τὸ πρόβλημα τοῦ Τουρισμοῦ.

13.— Τὸ μέτρον τῆς ἐν ἀγάπῃ ἐνημερώσεως τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Ἐφημερίων, διὰ τοὺς κινδύνους ἐντὸς τῆς ἐνορίας ἐκ τοῦ κακοῦ Τουρισμοῦ, εἶναι προσφορώτερον ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα καὶ τοὺς ἀφορισμούς.

14.— Διεπιστώθη ὁ κίνδυνος, ὁ ὁποῖος προκαλεῖται εἰς τὴν ἐνορίαν ἀπὸ πολλοὺς Ἑλληνας τουρίστας, οἱ ὁποῖοι μὴ ἔχοντες ἠθικὸν καὶ θρησκευτικὸν ὄπλισμον καὶ ἐπισκεπτιόμενοι τὴν ἐπαρχιακὴν κυρίως ἐνορίαν ζημιώνουν πνευματικῶς τοὺς ἐντοπίους, ἐνῶ συγχρόνως ἐτονίσθη ἡ ἀρνητικὴ προσφορά εἰς τὸν Τουρισμὸν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐκμεταλλεύονται οἰκονομικῶς τοὺς ξένους τουρίστας.

15.— Ὅξυ τίθεται τὸ πρόβλημα τῶν μεγάλων ἐνοριῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν δεκάδας χιλιάδας κατοίκων καὶ δὲν δύνανται νὰ διαποιμανθοῦν, οὔτε, προσέτι, εἶναι γνωστὴ ἡ τουριστικὴ αὐτῶν δραστηριότης καὶ ἐπομένως ἡ ποιμαντικὴ τοῦ Τουρισμοῦ ἀντιμετώπισις.

16.— Εἰς τὴν περίπτωσιν ἀφίξεως ξένων τουριστῶν κατὰ μεγάλας ομάδας εἰς τὰς ἐνορίας καλὸν εἶναι νὰ γίνηται ἐπίσημος ὑποδοχὴ ὑπὸ τοῦ ἱερέως καὶ ἀρμοδίων τῆς περιοχῆς καὶ συνιστά-

ται, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τοὺς ξένους ἢ ἀνάλογος αὐτῶν ἐκδήλωσις συμφώνως μὲ τοὺς νόμους, ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου μας.

17.— Νὰ προστατευθοῦν, ἰδιαίτερος, οἱ κῶροι ἀποστάσεώς τινος πέριξ τῶν Ἱ. Ναῶν ἀπὸ τυχόν κατασκηνώσεις ξένων τουριστῶν, καθ' ὅσον διὰ τῶν ἐν λόγῳ κατασκηνώσεων δύνανται νὰ δημιουργηθοῦν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν προβλήματα, π.χ. καθαριότητος, ὡς καὶ ἕτερα ἀρνητικῆς τινος μορφῆς.

Δ.— ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ὁ Τουρισμὸς εἶναι μίᾳ εὐκαιρία ἐπικοινωνίας, ἀνταλλαγῆς ἰδεῶν καὶ ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀρνούμεθα αὐτόν.

2. Καλὸν εἶναι ὅπως καθιερωθῇ εἰς ἐκάστην Ἱερὰν Μητρόπολιν μίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ δεκαπενθημέρου ὡς ἡμέρα δεξιώσεως τῶν τουριστῶν, εἰς κατάλληλον πρὸς τοῦτο κῶρον.

3. Δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ ἔχη εἰς κάθε πόλιν ἕνα ποιμαντικὸν κέντρον Τουρισμοῦ καὶ ὁ ἐξειδικευμένος ἱερεὺς νὰ ἐπιτελῇ ἐκεῖ ἔργον ποιμαντικῆς οἰκοδομῆς καὶ χριστιανικῆς πληροφορήσεως.

4. Νὰ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ἡ ἀνάγκη γραπτῆς, ἀλλὰ πρὸ πάντων καὶ τῆς ζωσῆς ἐπικοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν τουριστῶν.

Ἐχει μεγίστην ἐπίδρασιν ἡ παρουσία τοῦ ἱερέως καὶ αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν τουρίστα, ἰδίᾳ ὅταν οὗτος τύχη νὰ ἀσθενήσῃ ἢ νὰ εὐρίσκηται εἰς κατάστασιν ἀνάγκης, διὰ ὑλικὴν ἢ πνευματικὴν βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν.

5. Εἰς τὴν λειτουργικὴν δραστηριότητα τοῦ ἱερέως εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ποιμαντικαὶ ἀνάγκαι τῶν τουριστῶν «ἐνοριτῶν» του, ὡς καὶ τῶν ξένων ὀρθοδόξων τουριστῶν (νυκτεριναὶ ἢ πρωιναὶ Θ. Λειτουργίαι κ.ἄ.).

6. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ διαφωτίσῃ τὸ πλήρωμά της, ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τοῦ Τουρισμοῦ. Προτείνεται ἡ σύνταξις καὶ ἡ δι' ὅλων τῶν μέσων δημοσίευσις καὶ διανομὴ μιᾶς ἐμπειριστατωμένης, Θεολογικῆς ἄμα καὶ ἀπλῆς εἰς τὴν ἔκφρασιν, πρὸ πάντων ὅμως πειστικῆς περὶ Τουρισμοῦ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἐκθετοῦσης μετὰ σαφηνείας καὶ συντομίας τὰς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας.

7. Νὰ προτραποῦν καὶ ἐνισχυθοῦν νέοι κληρικοί διὰ τὴν ἐκμάθησιν μιᾶς ξένης γλώσσης (Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς, Γερμανικῆς), διὰ νὰ χρη-

Ε Π Ι Τ Α Φ Ι Ο Ν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΙΟΥ ΚΥΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣ ΤΟΜΟΣ

(Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΑΛΟΜΕΝΩΝ)

«Υπνος γάρ τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος,
μᾶλλον δὲ πρὸς μείζονα ζωὴν ἐκδημία»

Μὲ συντριβὴ καὶ ὀδύνη πληροφορήθηκα τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης, 29 Νοεμβρίου 1978, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Χίου κυρὸς Χρυσόστομος ἐκοιμήθη καὶ ἐταξίδεψε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

Συγκλονισμένος ἀπὸ τὸ πικρὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου, ποὺ ἐπληξε τὴ σεπτὴ κορυφὴ τῆς Χιακῆς Ἐκκλη-

σίας, ἔστειλα στὴ Μητρόπολη Χίου τὸ ἀκόλουθο τηλεγράφημα, ποὺ ἦταν ἡ πρώτη συμμετοχὴ μου στὸ θαρὸ πένθος: «Υποκλίνομαι πρὸ σεπτοῦ σκηνώματος τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου Κυροῦ Χρυσόστομου προσευχόμενος δι' ἀνάπαυσιν ψυχῆς καὶ ἀποτίω φέρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκδαπανηθέντα ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀοίδιμον Ποιμενάρχην μας».

Καὶ μετὰ τὸ τηλεγράφημα ἔμεινα γὰ τὸν ἀναπολῶ μὲ συγκίνηση καὶ εὐλάβεια. Γιατὶ ἀληθινὰ ὁ ἀλησμό-

νημοποίησις ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦς, ἀργότερα, εἰς τὸ ποιμαντικὸν τῆς ἔργον ἔναντι τῶν τουριστῶν.

8. Νὰ τοποθετηθοῦν κατάλληλοι, εἰς τὰ ἱερὰ προσκυνήματα, τετράγλωσσοι (Ἑλληνιστί, Ἀγγλιστί, Γαλλιστί, Γερμανιστί) ἐπιγραφαί, ὑποδηλώνουσαι τὴν ἱερὰν καὶ ἱστορικὴν σπουδαιότητα τῶν μνημείων καὶ συνιστώσαι τὴν μετὰ σεβασμοῦ εἴσοδον εἰς αὐτά.

9. Νὰ προσφέρονται, εἰς τὰ ἱερὰ προσκυνήματα, σύντομα καλοτυπωμένα καὶ καλομετεφρασμένα φυλλάδια, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὰς μνημονευθείσας ξένας γλώσσας, περιέχοντα τὴν ἱστορίαν τοῦ μνημείου καὶ τὴν σημασίαν αὐτοῦ.

10. Νὰ ἐξευρεθοῦν ἢ προετοιμαστοῦν μορφωμένοι καὶ γλωσσομαθεῖς ἱερεῖς ἢ μοναχοὶ ἢ καὶ ἕτερα εὐσεβῆ πρόσωπα, αἰσθανόμενα βαθέως τὸ νόημα τοῦ ἱεροῦ προσκυνήματος, ἅπανα νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς ξεναγοὶ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ προσκυνήματα, ἐλλείψει δὲ τούτων νὰ χρησιμοποιῶνται εἰς ἀνάλογον μὲ τοὺς ξένους γλώσσαν μαγνητοταινίας, ὑποκαθιστώσαι τὸν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ξεναγόν.

11. Νὰ ὑπάρχη εἰς τοὺς πέριξ τοῦ μνημείου χώρους ἀτιμόσφαιρα γαλήνης, σιωπῆς καὶ ἀποφυγῆς κακογούστων μοντέρνων εἰκόνων. Νὰ ὑπάρχη ὑπόκρουσις διὰ μαγνητοταινίας ἠλεγμένης ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

12. Νὰ συσταθῆ εἰδικὴ μόνιμος ἐκκλησιαστικὴ Ὑπηρεσία ἐπὶ τῆς ποιμαντικῆς τοῦ Τουρισμοῦ, ἔχουσα, λόγου χάριν, ὡς ἔργον τὴν ὑποδοχὴν τῶν ἐνταῦθα ἀφικνουμένων ξένων τουριστῶν, τὴν ἔκδοσιν εἰδικοῦ κατατοπιστικοῦ φυλλαδίου πρὸς χρῆσιν τῶν μεταβαίνόντων διὰ τουριστικούς λόγους ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλήνων, τὸν ἐφοδιασμόν τῶν ἐν Ἑλλάδι ξενοδοχείων διὰ πνευματικῆς φύσεως ὑλικοῦ πρὸς διανομὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ξένους, τὸν ἐ-

φοδιασμόν τῶν διαμετακομιστικῶν μέσων ἐν γένει, περιπτερῶν καὶ τῶν πρατηρίων βενζίνης διὰ παρομοίου ὑλικοῦ, τὴν ἀξιοποίησιν τῶν διερχομένων ἐξ Ἑλλάδος προσωπικοτήτων καὶ τὴν σύναψιν μετ' αὐτῶν στενοῦ δεσμοῦ, συντηρητέου καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν ἐντεῦθεν, τὴν ἀξιοποίησιν τῶν γλωσσομαθῶν κληρικῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ γενικῶς τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς πρὸς γλωσσομάθειαν ἐφέσεως αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν ὀργάνωσιν εἰδους πνευματικῶν φεστιβάλς, προσκυνημάτων εἰς ἀποστολικούς καὶ λοιποὺς μοναστικούς ἐν Ἑλλάδι χώρους.

13. Τέλος, θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ ἐπιμελελημένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔκδοσις «Τουριστικοῦ Ὁδηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας», ὁ ὁποῖος ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς χάρτας τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν προσκυνημάτων, θὰ περιέχῃ καὶ ἀνάλογον ποιμαντικῆς φύσεως ὑλικόν καὶ θὰ διανέμεται εἰς ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα τόσον ὁ Ἑλληὴν ὅσον καὶ ὁ ξένος τουρίστας ἐπισκέπτεται.

Θὰ πρέπει, ἐπὶ τούτοις, εἰς τὸν ὑπ' ὄψει «τουριστικὸν ὁδηγόν», ἐκτὸς τοῦ Ποιμαντικοῦ - Τουριστικοῦ περιεχομένου, διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ ἐξαίρηται ἡ σημασία τῶν προσκυνημάτων, ἡθῶν καὶ ἐθίμων, νὰ ληφθῆ ἰδιαίτερα μέριμνα, ὥστε διὰ λίαν ἐπιμελελημένου ὑλικοῦ καὶ καλλιτεχνικῆς ἐκτυπώσεως καὶ ἐμφανίσεως νὰ προβάλῃται τὸ ἔργον οὐχὶ μόνον τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἀλλὰ προσέτι τῆς ὅλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐνεκα τούτου ἐπιβάλλεται, ὅπως ἐκτυπωθῆ καὶ εἰς ξένας πλέον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, τ.ἔ. Ἀγγλικὴν - Γαλλικὴν - Γερμανικὴν, αἱ δὲ εἰκόνας καὶ παραστάσεις αὐτοῦ νὰ ἐκτυπωθοῦν εἰς τετραχρωμίαν, ἵνα οὕτω, καὶ διὰ τοῦ ὁδηγοῦ τούτου, ἐπιτύχωμεν τὴν προβολὴν τοῦ Ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὐ μόνον εἰς τὸ Ἑσωτερικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ Σ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ, π. Θ. Μ. Ph.

νητος Μητροπολίτης Χίου Χρυσόστομος Γαλούρης (1967 - 1978), που ταξιδεύει πιά τώρα στη θριαμβεύουσα Εκκλησία των ουρανών, ανεξάρτητα από τις ποικεσθήποτε κρίσεις για την άσκηση των διοικητικών καθηκόντων του, υπήρξε μια λάμπουσα ήθικη φυσιογνωμία, που διέθετε βαθιά πνευματικότητα και άσκησε με ασυμιδίδιαστη αρετή τα αρχιερατικά του καθήκοντα, σκορπίζοντας δλόγυρά του την έξαρση της πνευματικής ευωδιάς και την ακλόνητη πίστη του στις αξίες των παραδόσεων της 'Ορθοδοξίας.

"Αν πρέπει να βρεθεί ένας λόγος, που να χαρακτηρίζει επιγραμματικά την αρχιερατική θητεία στη Χίο του Μητροπολίτου Κυρού Χρυσοστόμου είναι, νομίζω, ή αποστολική εκείνη παραγγελία: «Στήριξε και κρατείτε τας παραδόσεις». Και εστάθη πιστός στις επάλξεις των παραδόσεων της 'Ορθοδοξίας άχρι θανάτου. "Αξιος να επαναλάβει ενώπιον του δικαιοκρίτου Θεού την απολογία της αποστολικής περικοπής: «Τόν καλόν άγώνα ήρώμισαι, την πίστιν τετήρηκα ήδη ενάποκειται μοι ό της δικαιοσύνης στέφανος».

"Ο έκλιπών Μητροπολίτης Χίου Χρυσόστομος Γαλούρης ώλοκλήρωσε την αρχιερατική θητεία του στο νησί μας σ' ένα χώρο διαφορετικό από τους άειμνήστους προκατόχους του 'Αρχιερείς Παντελεήμονα Φωστίνην και Παύλον Πολυμερόπουλον, αλλά ή παρουσία του και ή προσφορά του δόθηκαν εκ περισσεύματος καθαρής καρδιάς και ζέοντος πνεύματος σέ όρια άσκητικής συνεπειάς, που προκαλούσαν κάποια αντιλεγόμενα εγκόσμια σχόλια. Όμως και ή σεπτή παρουσία του και ή τίμια προσφορά του ήταν πάντοτε βαθιά διαποτισμένες από τό χριστιανικό πνεύμα, από ένα πνεύμα αυταπαρηγήσεως και αυτοπροαίρετης θυσίας, που τό έδωσε ως χρέος τούς τελευταίους αυτούς μήνες, άψηφώντας τούς άμυστους κινδύνους για την κλονισμένη υγεία του. 'Επίστευε ότι τά ιδανικά που άκτινοβολούσαν από την θεανδρική προσωπικότητα του Χριστού κατακτώνται με άυστηρή δίωση και βιώνονται με μόχθους και σταυρούς, με ιδρώτες και θυσίες. 'Εκράτησε τόν Σταυρόν του και αναλώθηκε ως τή θυσία.

Συνδέθηκα μαζί του με μια στενή και μακροχρόνια επικοινωνία. Από τόν 'Ιούνιο 1967, που ήλθε στο σπίτι μου έψηφισμένος τότε Μητροπολίτης Χίου για να μου αναγγείλει ότι ξεκινούσε για τό μυροδόλο νησί μας θεοδόμος και άσκος άθλητής και να με διαβεβαιώσει ότι θεωρούσε τό αξίωμα του 'Επισκόπου «έργον και ούκ άνεσις, φροντίδα και ού τρυφήν, λειτουργίαν υπεύθυνον και ούκ άρχήν ανεξέταστον».

Και διετήρησα αδιάσπαστο τό δεσμό της αγάπης και του σεβασμού που είχα με τόν άείμνηστο Ποιμενάρχη μας. "Ο διάλογός μας ήταν ειλικρινής και τίμιος, κι ήταν ακόμα διαφωνούσα μαζί του σέ κάποια δευτερεύοντα θέματα. Στην τελευταία συνάντησή μας, τόν περασμένο Αύγουστο, στη Νέα Μονή, τόν παρακαλούσα και τόν συμβούλευα να παραιτηθεί για να φροντίσει, για να διαφυλάξει την κινδυνεύουσα υγεία του. 'Εγνώριζε—πέρα από κάποιες στιγμαίτες αντι-

δράσεις του—ότι του μιλούσα πάντα με ενδιαφέρον, με αγάπη, με πόνο. "Ηταν περήφανος, ήθελε να μείνει στην έπαλξη του Ιερού καθήκοντός του ως «άκιμων τυπτόμενος», και έμεινε και μäs έπόνεσε βαθιά με τό θάνατό του.

Θυμάμαι ότι, όταν χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Χίου στις 26 'Ιουνίου 1967, έλεγε στην αντιφώνησή του, που είναι από τά πιό ώραία κείμενα της εκκλησιαστικής ρητορικής: «... "Ανθρωπος δέ έγώ χαικός και αδύνατος —ώσει χνοός εν έκρρίπτει ό άνεμος από προσώπου της γής)— αξιούμαι μäs τόσο μεγάλης τιμής, που με συγκλονίζει. Γι' αυτό άκριδώς, καταφεύγω σ' 'Εκείνον, που «τά άσθενή θεραπεύει και τά έλλείποντα αναπληροί» και δέομαι και ίκετεύω «χείλεσιν αναξίσις» να με δεχθή κατά την έπίσημη αυτή στιγμή, επεικώς αναβιδαζόμενον «εις τόν της αρχιερωσύνης μέγαν θαυμόν», να διαποτίση τό είναι μου με την αγάπην και τόν φόβον Του. Ποτέ να μη προδώσω την αποστολήν μου. Να αναλώσω όλες μου τίς δυνάμεις σώματος και πνεύματος στην ύπηρεσία της 'Αγίας Εκκλησίας και του εύλογημένου και χριστοφόρου λαού της Χίου...».

Και όπως ή χειροτονία του γινόταν την Κυριακή των 'Αγίων Πάντων παρεκάλεσε τόν Κύριον ώστε και ή δική του ζωή και ή ζωή του ποιμνίου του να άποδοεί μια επική πορεία προς την αγιότητα για να αυξηθεί ή χροεία, «τό νέφος», των 'Αγίων Πάντων με νέους ήρωες της πίστewς, συγχρόνους αγίους και μάρτυρες.

Άλιγες μέρες πιό έπειτα, στις 9 'Ιουλίου 1967, όταν συγκινημένοι και περήφανοι τόν ένθρονίζαμε Μητροπολίτη Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών, ό άλησμόνητος 'Ιεράρχης στην πρώτη επικοινωνία του μαζί μας έλεγε: «Γιά μένα ό Σταυρός δέν είναι μόνον σύμβολο. Θα γίνη πραγματικότητα. Γνωρίζω, δέβαια, ότι με περιμένουν κόποι και άγώνες, πικρίες και δάκρυα. 'Αλλά ός έχη και γι' αυτό δόξαν ό Κύριος. "Ο δρόμος της θυσίας μου είναι γνωστός και δέν θα πτοηθώ. Δέν υπόσχομαι θαύματα. 'Υπόσχομαι θυσίαν. Και είμαι εις θέσιν να δεβαιώσω ότι ή συναίσθησις της εϋθύνης με διακατέχει και με συγκλονίζει. «Ού δώσω ύπνον τοίς όφθαλμοίς μου και τοίς βλεφάροις μου νυσταγμόν και άνάπαυσιν τοίς κροτάφοις μου». Να ή υπόσχεσίς μου ενώπιον Θεού και ανθρώπων που παρέχω μαζί με τόν 'Αγιον 'Απόστολον Παύλον: «"Ηδιστα ούν μάλλον δαπανήσω και έδαπανήσομαι υπέρ των ψυχών ύμών». Θα λυώνω κυριολεκτικά στην ύπηρεσία του λαού μας, ό όποιος αξίζει κάθε θυσία. Στην ύπηρεσία όλων σας...».

Πώς, λοιπόν, να άκούσει ό άείμνηστος Ποιμενάρχης μας την φρόνιμη και πονεμένη συμβουλή μου και να φροντίσει τή χαική υγεία του;

Αυτός είχε, χρόνια πριν, όρκισθεί να γίνει ανάλωση και θυσία και να κρατήσει τό σταυρό. Δέν έδιάβαζε, αλλά ζούσε με συνέπεια τό Ευαγγέλιο του Ματθαίου: «ούκ ήλθον διακονηθήναι, αλλά διακονήσαι...».

Εκίνησε τον εγχόσμο βίο του από το Παλαισχώριον της γειτονικής μας Λέσβου στα 1916, με τις οικογενειακές ρίζες της καταγωγής του στών Ψαρών την ολόμαυρη ράχη. Οί νησιώτικοι ουρανοί έδέχθηκαν τους πρώτους ρεμβασμούς των παιδικών χρόνων του. Μας τον έτοίμασαν τὰ Ψαρά, μας τον έστειλε ή Λέσβος και τώρα τον κρατά ή Χίος για να αναπαύεται στη Νέα Μονή αντίκρυ στο μουσικό χορδών κυμάτων του γαλανού μας Αιγαίου και μέσα στις απαλόθροες πνοές των δροσερών ανέμων, που εωδιάζουν, νύχτα και μέρα, τὸ μυροδόλο νησί μας.

Άριστοῦχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ἐκάρη μοναχός τὸ Φλεβάρη 1941, με τὴν προτροπή και με τὴ μέριμνα τοῦ τότε Πρωτοσυγκέλλου και τώρα Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, και εἶχε σαράντα χρόνια εὐδόκιμης διακονίας στὸν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου.

Λειτουργός συγκλονιστικῶν διωμάτων και ἱερῶν ἐξάρσεων, Ἱεροκήρυκας ὑψηλοῦ λόγου και πανελληνιας ἀκτινοβολίας, μύστης τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας βυζαντινῆς μουσικῆς, ποὺ ὄταν τὴν ἐφέλνε ξανάφερνε στοὺς καιρούς μας τὶς κατασκευτικῆς ὥρες ἀπὸ τὴν ἀρχαία περιωπή και τὴν αἴγλη τῆς, και Ἐπίσκοπος στὴ Χίο ἀπὸ τὸ καλοκαίρι 1967 μέχρι προχθὲς στάθηκε φιλόθεος τὴν ἔφεση και ἀκαταμάχητος φρουρός τῶν πατρῶων δογμάτων.

Όταν ἔγινε Μητροπολίτης Χίου, θυμήθηκε τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸ Ναζιανζηνό, ποὺ ἔλεγε ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι «τὸ ἀρπάσαι κόσμου και δοῦναι Θεῷ και Θεὸν ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον». Και σὲ μὴν ἀπὸ τὶς πρώτες ἀρχιερατικῆς ἐγκυκλίου του ἐθύμιζε ἐκεῖνο ποὺ ἔγραφε ὁ Βλ. Γαβριηλίδης, ὁ πρόταγμα τῆς ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας: «... Ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον και τὸ φῶς. Και ὅτι τὴν ἀγάπην και τὸ φῶς θέλει κυρίαρχον νόμον τῆς ζωῆς και προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου...».

Ὁ Μητροπολίτης Κυρὸς Χρυσόστομος ἀγάπησε θαυμάσια τὴ θεόσωτη ἐπαρχία του—τὴ Χίο, Ψαρά και Αἰγινούσα. Ἦταν θαλασσινός, Αἰγαιοπελαγίτης, γαλαζοαίματος, ὄχι δυναστικῆς ἀποχρώσεως,— τέκνο ἐνός φτωχοῦ Ψαριανοῦ και μιᾶς ἀπλῆς κόρης τῆς Μυτιλήνης, ποὺ ἔμεινε χαροκαμμένη Μάννα για να θρηγεῖ (γλυκυτό μου ἔαρ ποὺ ἔδω σου τὸ κάλλος) τὸν ἀκριδογιό τῆς και Δεσπότη μας. Ἐγινε μέσα του τὴ θάλασσα και ἔγινε ποιητῆς μιᾶς ἐμπνευσμένης εὐχῆς για τοὺς ναυτιλομένους μας: «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπισκίασον ἐν τῇ Σῆι εὐσπλαχνία τοὺς πλέοντας τὴν θάλασσαν. Γενοῦ Κυβερνήτης και συμπλωτῆρ αὐτῶν και διαφυλάξον, ὑπὸ τὴν Σῆν κραταιάν σκέπην, τὴν ναῦν αὐτῶν στερεάν και ἀρραγῆ, λύτρωσον αὐτοὺς ἀπὸ κλύδωνος και παντοίων κινδύνων ἅπαντας τοὺς τε πλοίαρχους και τὰ πληρώματα σὺν τοῖς ἐπιβάταις...».

Τὸν Ἰούλιο 1967 ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος του ἦταν γεμάτος ἀπὸ αἰσθήματα ἀγάπης για τὰ νησιά μας ποὺ ἔφτανε ὡς ἡλεθμένος παρὰ Θεοῦ Ἄρχιερέυς τους: «Μὲ δέος ἱερὸ ἐπάτησα τὸ χῶμα τῆς Μυροδόλου, τὸ εὐλογημένο, νοτισμένο με δάκρυα και ποτισμένο με αἷμα ἡρώων και μαρτύρων. Κατάφορος ἀπὸ ἱστορία, ἐκκλησιαστικὴ και ἐθνικὴ, ὁ τόπος αὐτὸς ἀσκεῖ μιὰ γοητεία ἐξαιρετικὴ στὴν ψυχὴ τοῦ ὀμιλοῦντος. Ἐρχομαι στὸ νησί τῶν πρωτομαρτύρων Ἁγίου Ἰσιδώρου και Μυρόπης και Μαρκελλῆς τῆς Χιοπολίτιδος και τῆς μακρᾶς χορείας τῶν Ἐθνομαρτύρων, τὸ καθαγιασμένο με τὶς σπονδές των τὶς αἱμάτινες. Στὸν τόπο αὐτὸ πραγματικὰ «στοιχεῖα μεγάλα κεκοιμηνται!».

Στὴ συνέχεια ἀνεκήρυξε τὴν Χίο «προκαθημένη τῆς εὐσεβείας ἀνάμεσα στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου». Και στὴν πρώτη ἀρχιερατικὴ ἐγκύκλιος, ποὺ ἀπηύθυνε, ἔγραφε: «... Ἡ Μυροδόλος Χίος θὰ πρέπει να ἀποπνέη παντοῦ και πάντοτε τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης τὸ ἄρωμα, ὥστε να γίνη Μυροδόλος τῆς ἀγάπης. Τὰ ἡρωϊκά Ψαρά να παρουσιάσουν τὸν ἡρωϊσμὸ τῆς καλωσύνης. Και τὸ ἀρχοντικὸ νησί τῶν Οἰνουσσῶν να συνεχίση και να αὐξήσῃ τὴν πατροπαράδοτη ἀρχοντιά τῆς Χριστιανικῆς εὐγενείας».

Ὁ ἐκλιπὼν Μητροπολίτης εἶχε δράματα και φιλοδοξοῦσε να συνδέσει τὴν Ἐκκλησία με τὶς σύγχρονες ἀνάγκες και ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς και με ἔργα κοινωνικῆς ἀποστολῆς. Ἐγνώριζε ὅτι στοὺς σύγχρονους καιρούς οἱ κληρικοὶ δὲν μποροῦν να μένουν πιὰ λειτουργοὶ μόνον τοῦ θυσιαστηρίου, ἀλλὰ πρέπει να ἀναδειχθοῦν και λειτουργοὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ ἀλησμόνητος Ἱεράρχης μας, «Βυζαντινός» στὶς ρίζες τῆς πνευματικῆς καταγωγῆς του, ἀγάπησε τὸ μοναχισμό, ποὺ θρίσκειται σὲ κανονικὴ ἀναφορὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησία και περιέβαλλε με στοργὴ και ἐνδιαφέρον τὶς Μοναχικῆς Ἀδελφότητες τῆς ἐπαρχίας του.

Ἡ Χίος, τὰ Ψαρά και ἡ Αἰγινούσα θὰ μνημονεύουν με συγκίνηση τὸν ἀλησμόνητο Ποιμενάρχη τους.

Και θέλω να προσθέσω με τὸ ἄρθρο αὐτὸ τὸν πόνο και τὴ θλίψη ποὺ δοκίμασα, ὅταν ἄκουσα τὴν πικρὴ εἶδηση για τὸ θάνατό του. Ἀλλὰ και τὴν πίστη ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Μητροπολίτου Χίου κυροῦ Χρυσοστόμου εἶναι «πρὸς μείζονα ζωὴν ἐκδημία».

Ὁ διάδοχός του ἂς πραγματοποιήσῃ τὰ πνευματικὰ δράματα τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχη και ἡ ἀρχιερατεία του στὰ ἀκριτικὰ νησιά μας, ἂς εἶναι μακρότερη, πλουσιώτερη και δημιουργικώτερη.

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΛΑΙΜΟΣ *

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ Μέγας Βασιλείος.

Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατηρτίσθη ἡ μεγάλη Ἐπιτροπή, ἥτις θὰ μελετήσῃ καὶ ὀργανώσῃ σειρὰν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1979, ὅπερ, ὡς γνωστόν, ἐξαρχατηρίσθη ὡς ἔτος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται, αἵτινες θὰ γίνοντι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἱεροῦ Πατρὸς, θὰ ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ προβάλλουν τὴν ζωὴν, τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν σκέψιν αὐτοῦ τόσον πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ πληροῦματος, ὅσον καὶ πρὸς ἀνάδειξιν μιμητῶν τῆς μεγάλης αὐτῆς πατερικῆς φροσύνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας».

Διὰ τὴν καθ' ὅλου ἀκτινοβολίαν τῆς ζωῆς, τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἰσχύουν οἱ ἐπιγραμματικοὶ λόγοι τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοὺς ὁποίους οὗτος ἐχρησιμοποίησε διὰ τὴν περίοδον, καθ' ἣν ὁ ἅγιος τῆς Καισαρείας ἦτο προσεβύτερος. Οὐ μόνον διὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἀλλὰ διὰ πάσας τὰς χριστιανικὰς γενεὰς καὶ ἐπὶ διορθοδόξου καὶ παγγρηγοριανικοῦ ἐπιπέδου ὁ Μ. Βασιλείος εἶναι ἰσχυρὸν «σύμβουλος ἀγαθός, παραστάτης δεξιός, τῶν θείων ἐξηγητής, τῶν πρακτικῶν καθηγητής, γήρως βακτηρία, πίστεως ἔρεισμα, τῶν ἔνδοξον πισοτάτος, τῶν ἐκτός ὁ πρακτικώτατος».

Ἔτος Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

Τὸ ἔτος 1979 δὲν εἶναι μόνον ἔτος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἀλλὰ καὶ ἔτος, καθ' ὃ θὰ ἐορτασθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ συμπλήρωσις διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

Ὁ ἅγιος Κοσμάς διεκρίθη διὰ τὴν φωτεινὴν δρᾶσιν του ἐν μιᾷ ἐποχῇ, καθ' ἣν τὸ σκότος τῆς δουλείας ἦτο ἠπλωμένον ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ φλογερὸς οὗτος ἱερομόναχος καὶ ἱεραπόστολος συνετέλεσε σπουδαιότατα εἰς τὴν κατὰ μέγα μέρος διάλυσιν τοῦ σκότους τούτου, μερικῶν διὰ τὴν ἴδρυσιν ναῶν καὶ ἐκατοντάδων σχολείων, καταπολεμῶν καὶ περιορίζων τοὺς ἐξισλαμισμούς, σιγματίζων τὴν λησιείαν καὶ ἀτιοδικίαν, περιερχόμενος πάσας τὰς γωνίας τῆς ἐλληνικῆς γῆς καὶ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ κατὰ τρόπον ἐκλαϊκευτικόν, πρακτικόν καὶ ἐποπτικόν, ἀφυστίζων τὰς ἐν ληθάρῳ εὐρισκομένας σκηνίδουσεις, δημιουργῶν ἀνακαινιστικοὺς πυρῆνας ἀφωσιωμένων μαθητῶν, κινήσων καὶ ἐνθουσιάζων τὰ πλήθη, θέτων τὰ θεμέλια τῆς νεοελληνικῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς κινήσεως καὶ καταλείπων εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὑπόδειγμα ζήλου καὶ ἀκαταπονήτου ἱεραποστολικῆς δραστηριότητος.

Οἱ γενησόμενοι πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐθνομάρτυρος ἐορτασμοὶ ἀσφαλῶς θὰ συντελέσουν εἰς τὸ νὰ συνειδητοποιηθῇ ἔτι περισσότερο τὸ τί ὀφείλει ἡ Ὀρθόδοξος Ἑλλάς εἰς τοὺς πεφωτισμένους ἱερομόναχους τοῦ δούλου Γένους.

Θὰ εἶχε μεγαλυτέραν βαρύτητα.

Ὁ πάπας Ἰωάννης Παῦλος ὁ Β' ἐν ὁμιλίᾳ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶπε, πρὸς τοὺς ἄλλους, τὰ ἐξῆς περὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως: «Ἐπιμένοντες νὰ προχωρήσωμεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐνότητος κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν προδ' ἡμῶν. Ἦδη ἔχομεν διατροῦξαι σπουδαίον τιμῆμα. Ὅμως, ὀφείλομεν νὰ μὴ σταθῶμεν πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος, πρὶν ἐκπληρώσωμεν τὴν ἐνότητα, τὴν ὁποίαν θέλει ὁ Χριστὸς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας προσευχήθη... Χαίρομεν διὰ τὴν ἀδελφικὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν ἔχετε πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς ἐνότητος ἡμετέραν Γραμματείαν, ὡς καὶ διὰ τὴν μετ' αὐτῆς συνεργασίαν σας. Γνωρίζομεν ὅτι ἀναζητεῖτε μετ' αὐτῆς ἐν ὑπομονῇ τὴν λύσιν τῶν διαφορῶν, αἱ ὁποῖαι μᾶς χωρίζουν εἰσέτι καὶ τὰ μέσα τῆς ἀπὸ κοινοῦ προόδου πρὸς τὴν ὁλοκλήρωσιν τελειότεραν ποιότητες εἰς πάσας τὰς ἀπόψεις τῆς ἀποκαλυφθείσης ἐν Χριστῷ ἀληθείας. Σὰς διαβεβαιούμεν, ὅτι θὰ πράξωμεν τὸ πᾶν, διὰ νὰ σὰς βοηθήσωμεν».

Ἡ διαβεβαίωσις αὕτη τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις χρησιμοποιεῖ πάντας τοὺς εὐλικρινῶς ποθοῦντας τὴν ἀποκατάστασιν τῆς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐνότητος, θὰ εἶχε μεγαλυτέραν βαρύτητα καὶ θὰ ἦτο ἀσφαλῶς περισσότερο πειστικὴ, ἐάν συνωδεύετο καὶ ὑπὸ ἐκδηλώσεως διαθέσεως πρὸς ἀποδυνάμωσιν τῶν περὶ τοῦ παπικοῦ θεομοῦ (προτείου, ἀλαθῆτου) ρωμαιοκαθολικῶν δογμάτων.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ «Ἐράνου τῆς ἀγάπης».

Ἡ ἐξαιρετικὴ καὶ πρωτοφανὴς ἐπιτυχία, τὴν ὁποίαν ἐσημείωσεν ὁ κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον διενεργηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐρανος τῆς ἀγάπης», ἀπέδειξεν, ὡς τονίζεται ἐν ἀνακοινώσει τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν, τὴν προθυμίαν καὶ ἐμπρακτικὴν συμμετοχὴν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὰ ἔργα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐπιτυχία αὕτη τοῦ ἐράνου συντελέσθη παρὰ τὰ ἀνεπίτρεπτα δημοσιεύματα εἰς τὸν καθημερινὸν τύπον ὑπὸ τινῶν δημοσιογράφων ἐναντίον τοῦ «Ἐράνου τῆς ἀγάπης». Οὕτως ἡ προθυμία, μετ' ἧς ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἐνίσχυσε τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπι-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Ν. Ίωνίας και Φιλαδελφείας

Έπι τῆ εἰσόδῳ εἰς τὸ Νέον Ἔτος 1979, τὸ ὁποῖον ἔχει διεθνῶς ἀνακηρυχθῆ ὡς «Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ», ἡ Ί. Μητρόπολις Ν. Ίωνίας καὶ Φιλαδελφείας ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν διοργανώσεως εἰδικῆς Τελετῆς Προικοδοτήσεως ἀπόρων κορασιῶν τῆς περιφερείας αὐτῆς.

Ὁβῶ τὴν 31ην Δεκεμβρίου π.ἔ., ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11 π.μ. ἐν τῷ Ί. Ναῷ Ἁγίων Ἀναργύρων Ν. Ίωνίας, ἐγένετο ἡ ἀπονομὴ τῶν Τραπεζικῶν βιβλιαρίων, μὲ ἀρχικὴν κατάθεσιν δρχ. 3.000 ἕκαστον, καθ' ἣν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ν. Ίωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος ἀπένευμε Τραπεζικὰ βιβλιάρια προικοδοτήσεως εἰς 106 ἄπορα κοράσια, ἐκ τῶν ὁποίων 40 καὶ πλέον εἰς θυγατέρας πολυτέκνων γονέων.

Μετὰ τῶν βιβλιαρίων προσφέρθησαν εἰς τὰ προικοδοτούμενα κοράσια καὶ διάφορα χρήσιμα δῶρα, παιγνίδια καὶ γλυκίσματα.

Κατὰ τὴν ἐορταστικὴν ταύτην συγκέντρωσιν ἀνεπέμφθη ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου εἰδικῆ Δέησις, ἐφάλγησαν Χριστουγεννιάτικοι ὕμνοι καὶ ἐπίκαιρα ἄσματα καὶ ἐπηκολούθησεν ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ σχετικῆ εἰσήγησις τοῦ

Πρωτοσυγκέλλου πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ κηδεμόνας καὶ πρὸς τοὺς παρκατάντας Χριστιανοὺς κατὰ τὴν ὡς ἄνω Τελετὴν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν Ἁγίων Ἑορτῶν ὁ Σεβ. κ. Τιμόθεος ἐπεσκέφθη, συνοδευόμενος ὑπὸ Κληρικῶν τῆς Ί. Μητροπόλεως καὶ μελῶν τῶν Χριστιανικῶν Ὁμίλων Νέων καὶ Νεανίδων, τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Ν. Ίωνίας, τὴν Ἐκκλησίαν Στέγγην Προνοίας Γερόντων «Παναγία ἡ Ἐλεῦσα» Ν. Ίωνίας, καὶ τὸ Ἐκκλησι. Οἶκον Κατακοιτῶν «Ὁ Καλὸς Σαμαρεῖτης» Ν. Φιλαδελφείας, καὶ προσέφερεν εἰς τοὺς τροφίμους αὐτῶν γλυκίσματα, φρούτα καὶ εἰκόνας, ἐνῶ τὰ μέλη τῶν Χριστ. Ὁμίλων ἐψάλλον διαφόρους ὕμνους καὶ ἄσματα.

Εἰς ἐορταστικὰς συγκεντρώσεις, διοργανωθείσας ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Νεότητος τῆς Ί. Μητροπόλεως, ἠδολογήθησαν παρὰ τοῦ Σεβ. κ. Τιμοθέου αἱ πίτται τῶν Χριστιανικῶν Ὁμίλων Νέων καὶ τοῦ Χριστ. Ὁμίλου Νεανίδων τῆς Ί. Μητροπόλεως.

Τῆ 6ῃ Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ὁ Σεβ. κ. Τιμόθεος ἐτέλεσε τὸν Ἁγιασμόν τῶν ὁδῶν εἰς τὴν Αἴμνην τοῦ Δημοτικοῦ Ἄλσους Ν. Φιλαδελφείας, παρουσίᾳ τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους λαοῦ.

τελούμενα ἔργα χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, ἀποδεικνύει—ὡς ἐσημειώθη ὑπὸ ἐσπερινῆς ἐφημερίδος— ὅτι ἀπὸ τοῦς Ἕλληνας χριστιανοὺς δὲν χάθηκε οὔτε ἡ πίστις, οὔτε ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ ἱερὸ σῆμα καὶ τὴν ἐδύστερη ἀποστολὴ του, ἐνῶ ἀναλλοίωτο παραμένει καὶ τὸ θεοκεντρικὸν τους συναίσθημα... Ὅπως δὴποτε παρήγορη καὶ ἐνισχυτικὴ τῶν ἀκαταλύτων δεσμῶν Ἐκκλησίας καὶ λαοῦ εἶναι ἡ ἐφετινὴ ἐπιτυχία τοῦ ἔρανον».

Ἐκκλησία καὶ Διακονία.

Ὡς ὀρθῶς τονίζεται ἐν τῷ ἀνακρινωθέντι, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀκαδημίᾳ Κρήτης διοργανωθείσης Διασκεψέως ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἐκκλησία καὶ Διακονία», «ἡ Χριστιανικὴ Διακονία θεμελιούται ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἐυαγγελίου περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ὡς μιᾶς ἀμέσους συνεπειᾶς τῆς πίστεως. Ἡ διακονικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ καθήκον ἐκάστου μέλους της γὰ εἶναι διάκονος τῶν ἄλλων συνδέεται πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν ἔννοιαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ προκύπτει ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ ἄκρου Ἀρχιερέως, ὁ ὅποιος, συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, «ὄκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. κ', 28).

Ἀλλὰ κατὰ τὴν εὐστοχον συνέχειαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνακρινωθέντος, «ἡ Χριστιανικὴ Διακονία ἀπορρέει ἐπίσης ἐκ τῆς Θείας Λειτουργίας, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ προσφοραὶ μας καθαγιαζοῦνται ὑπὸ τῆς προσφορᾶς τοῦ Χριστοῦ... Πᾶσα τοπικὴ τέλεισις τῆς Ἐὐχαριστίας εἶναι τελεία καὶ καθολικὴ, συγκλείουσα ὅλην τὴν δημιουργίαν, προσφέρεται δὲ διὰ τὸ σύνο-

λον τῶν ἀναγκῶν, πνευματικῶν καὶ ὕλικῶν, τοῦ κόσμου».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, τὰ ἔργα τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, ὑπὸ τῶν ὁποίων κοσμοῦνται ἡ Ίερά Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ Ί. Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὐ μόνον δὲν εἶναι «παισιωχικὴ» ἀπόκλισις ἐκ τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος, ὡς ἐσφαλμένως φρονοῦν τινές, ἀλλ' ἀντιθέτως ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν μακροαίωνα παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

«Θλιβερόν ρεκόρ».

Συμφώνως πρὸς πρόσφατα στοιχεία τῆς Ἑλληνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας ἐσημειώθη σημαντικὴ αὐξήσις τῶν διαζυγίων κατὰ τὸ ἔτος 1977, διαλυθειῶν πέντε χιλιάδων περίπου οἰκογενειῶν.

Ὡς εὐστοχῶτατα παρετηρήθη, «ἀπὸ τῆ δέσμη τῶν αἰτίων, ποὺ μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὸ θλιβερὸ αὐτὸ ρεκόρ, μοροῦμε ν' ἀπομονώσουμε τὴν διαφήμισιν τῆς μοιχείας, ποὺ «διανθίζει» πλεῖστα ἔργα τῆς Τηλεοράσεως, τὸν κλονισμόν τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, ποὺ συνελεῖται εἰς τὴν κοινωνίαν μας μὲ κάθε μέσον ἐπηρεασμοῦ της, τὸν ἐγωισμό καὶ τ' ἄλλα πάθη ποὺ φοντανόουν, ὅταν ὑποβαθμίζεται ἡ συνεπὴς χριστιανικὴ ζωή».

Ὅθεν εἶναι ἐπιτακτικὸν τὸ καθήκον πάντων τῶν ἀρμοδίων, ἵνα οἱτοὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας συνενώσουν τὰς προσπάθειάς των πρὸς ἐξυγίανσιν τῶν μέσων τῆς μαζικῆς ἐνημερώσεως, πρὸς ἀποκροσιν τῶν ἐπὶ τὴν οἰκογένειαν φθοροποιῶν καὶ διαλυτικῶν ἐπιδράσεων καὶ πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας.

Οικουμενικόν Πατριαρχείον

Ὁ νέος Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος δὲ Β' περὶ τῆς πορείας τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὴν ἐνότητα.

Ὁμιλῶν τὴν Κυριακὴν, 22 Ὀκτωβρίου, πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ ἄλλων, μὴ Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, ὁ νέος Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος δὲ Β', εἶπε τὰ ἑξῆς περὶ τῆς πορείας τῶν χριστιανῶν πρὸς τὴν ἐνότητα, χαρακτηριστικὰ τῆς προοπτικῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἐν γένει τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν:

«Κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην συνάντησίν μας σὰς λέγομεν ὅτι ἐπιμένομεν νὰ προχωρήσωμεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐνότητος κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πρὸ ἡμῶν. Ἦδη ἔχομεν διατρέξει σπουδαῖον τμήμα. Ὅμως, ὀφείλομεν νὰ μὴ σταθῶμεν πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος, πρὶν ἐκπληρώσωμεν τὴν ἐνότητα τὴν ὁποῖαν θέλει ὁ Χριστὸς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας προσηγήθη.

Ὁ λόγος ὁ παρακινῶν ἄλλους καὶ ἕκαστον νὰ μὴ καταβληθῶμεν ὑπὸ ὀκνηρίας ἢ ἀποθαρρύνσεως κατὰ τὴν προσπάθειαν ταύτην εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ μαρτυρία τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν νὰ δίδωμεν περὶ αὐτοῦ. Πιστεύομεν ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤρχισε τὸ ἔργον τοῦτο ἐν μέσφ ἡμῶν, θὰ ἐπιδαφίευσθῃ ἡμῖν τὴν δυνάμειν τῆς ἐν αὐτῷ προσκαρτερίας καὶ τῆς ἀποπληρώσεώς του.

Εἴπατε, ἂν θέλετε, εἰς ὄσους ἐκπροσωπεῖτε καὶ εἰς ἄλλους, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις τὴν ὁποῖαν ἀνέλαθεν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐντὸς τοῦ οἰκουμενικοῦ κινήματος, ὡς διευτυπώθη ἐπισημῶς κατὰ τὴν Β' Βατικανῆν Σύνοδον, εἶναι ἀμετάκλητος.

Χαίρομεν διὰ τὴν ἀδελφικὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποῖαν ἔχετε πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς ἐνότητος ἡμετέραν Γραμματεῖαν ὡς καὶ διὰ τὴν μετ' αὐτῆς συνεργασίαν σας. Γνωρίζομεν ὅτι ἀναζητεῖτε μετ' αὐτῆς ἐν ὑπομονῇ τὴν λύσιν τῶν διαφορῶν αἰ ὁποῖαι μᾶς χωρίζουν εἰσέτι καὶ τὰ μέσα τῆς ἀπὸ κοινοῦ πρὸς τὸν πρὸς τὴν ὁσημέραι τελεσιτέραν πιστότητα εἰς ἄλλας τὰς ἀπόψεις τῆς ἀληθείας τῆς ἀποκαλυφθείσης ἐν Χριστῷ. Σὰς διαβεβαιούμεν ὅτι θὰ πράξωμεν τὸ πᾶν διὰ νὰ σὰς βοηθήσωμεν.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀληθείας δώη ἡμῖν, ἵνα συνευρισκώμεθα συχνάκις καὶ ἐπὶ μᾶλλον πλησιέστερον οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ, ἐν ὁσημέραι σαθετέρα κοινωνία μετὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ, μόνου Σωτῆρος καὶ μόνου Κυρίου ἡμῶν. Ἡ Ἀειπάρθετος Μαρία ἔστω δι' ἡμᾶς ὑπόδειγμα εὐπειθείας εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ βαθύτατον κέντρον τῆς οἰκουμενικῆς στάσεως. Ἡ ἀπάντησις ἡμῶν ἔστω πάντοτε ὡς ἡ ἰδικὴ Τῆς: «Ἰδοὺ ὁ δούλος σου, Κύριε, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμα σου».

Διεθνῆς Διασκεψίς ἐν Κρήτῃ μὲ θέμα: «Ἐκκλησία καὶ Διακονία».

Ἀπὸ 20-25 Νοεμβρίου π.ἔ., διεξήχθησαν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης αἱ ἐργασίαι τῆς οργανωθείσης ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν διεθνούς Διασκεψῆς, τῆς ἐχούσης ὡς θέμα: «Ἐκκλησία καὶ Διακονία». Τῆς Διασκεψῆς μετέχουν, μετὰ τῶν ἄλλων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθωνίας καὶ Ἀποκρῶνων κ. Εἰρηναῖος (Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον), ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ Πρόεδρος αὐτῆς· οἱ Σεβ. Μητροπολίται Καρθαγένης κ. Παρθένιος (Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας) καὶ Λαοδικείας κ. Ἰγνάτιος (Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας)· ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου κ. Παλλάδιος (Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων)· ὁ Αἰδεσμι. Μόδεστος Κοινούκωφ (Πατριαρχεῖον Μόσχας)· ὁ κ. Δ. Κοζάρου (Πατριαρχεῖον Ρουμανίας)· ὁ Αἰδεσμι. Καθ. Ν. Σιθάρωφ (Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας)· ὁ θεολόγος κ. Ν. Νικολαΐδης (Ἐκκλησία

Κύπρου)· ὁ Δρ Ἀντώνιος Παπαντωνίου (Ἐκκλησία Ἑλλάδος)· ὁ Ἐπίσκοπος Σαμουὴλ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας, ὁ διάκονος Κόου τῆς Ἰνδικῆς· ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἑλαίας κ. Αἰγυπτίος καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ «Συνδέσμου» κ. Ἰ. Κουσελ ὡς εἰδικοί Σύμβουλοι, ἡ ὀρθόδοξος θεολόγος - συγγραφεὺς Κκ Βέρ. - Ζίγκελ κ.ἄ. Ἐκ μέρους τοῦ Π.Σ.Ε. παρέστησαν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας κ. Ἰωάννης Φίσερ καὶ ὁ ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς τοῦ αὐτοῦ Τμήματος Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου π. Γεώργιος Τσέτσης, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν κυρίαν ὀργανωτικὴν εὐθύνην τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης. Τὴν βασικὴν εἰσήγησιν ἔκαμε ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ὀρθόδοξου Ἀκαδημίας Κρήτης Δρ Ἀλέξανδρος Παπαδερῶς.

Σκοποὶ τῆς Διασκεψῆς ἦσαν:

α) Νὰ δώσῃ μίαν ὀρθόδοξον θεολογικὴν ἐρμηνείαν τῆς Χριστιανικῆς Διακονίας.

β) Νὰ μελετήσῃ τὰς διαφόρους μορφὰς διακονίας, τὰς ὁποίας ἀσκοῦν αἱ κατὰ τόπους Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν συνθηκῶν ζωῆς κάθε κοινωνίας.

γ) Νὰ ὑποδείξῃ δρόμους καὶ μέσα διὰ στενωτέραν συνεργασίαν τῆς Ὀρθοδοξίας μετὰ τὸ Π.Σ.Ε. εἰς τὸν χρόνον τῆς Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας, τῆς συμπαραστάσεως πρὸς τοὺς πρόσφυγας καὶ τοὺς μετανάστες καὶ τῆς συμβολῆς τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων εἰς παγκόσμιον ἔκτασιν (φυλετισμὸς, ἀνάπτυξις τῶν χωρῶν τοῦ Τρίτου Κόσμου, ἀπελευθέρωσις καταπιεζομένων λαῶν, κοινωνικὴ δικαιοσύνη, εἰρήνη).

Ὡς ἀναφέρει τὸ ἐκδοθὲν μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκεψῆς ἐπίσημον Ἀνακοινωθὲν, «ἡ Χριστιανικὴ Διακονία θεμελιούται ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ὡς μίᾳ ἀμέσῃ συνεπειᾷ τῆς πίστεως. Ἡ διακονικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ καθήκον ἐκάστου μέλους τῆς νὰ εἶναι διάκονος τῶν ἄλλων συνδέεται πρὸς αὐτὴν ταύτην ἔνοιαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ προκύπτει ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῆς θύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ ἄκρου Ἀρχιερέως, ὁ ὁποῖος, συμφώνως πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Πατρὸς, «οὐκ ἤθελε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. 20, 28). Ἡ Χριστιανικὴ Διακονία ἀπορρέει ἐπίσης ἐκ τῆς θείας Δειουργίας, εἰς τὴν ὁποῖαν αἱ προσφοραὶ μᾶς καθυγιαίνονται ὑπὸ τῆς προσφορᾶς τοῦ Χριστοῦ, ἀπατῆι δὲ τὴν ἐνεργὸν συνέργειάν μας μετὰ τὸν Θεὸν εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς ἐλευθέρως βουλήσεώς μας, θεμελιουμένης ἐπὶ τῆς κοινῆς συμφωνίας μας (Ματθ. 18, 19). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ διακονία μᾶς εἶναι ἡ ἔκφρασις τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Κάθε τοπικὴ τέλεισις τῆς Ἐδχαριστίας εἶναι τελεία καὶ καθολικὴ, συγκαίεσσα ἄλλῃ τὴν δημιουργίαν, προσφέρεται δὲ διὰ τὸ σύνολον τῶν ἀναγκῶν, πνευματικῶν καὶ ὀλικῶν, τοῦ κόσμου».

Ἀναφερόμενον εἰδικώτερον εἰς τὴν ὀρθόδοξον διακονίαν, τὸ Ἀνακοινωθὲν τονίζει: ὅτι αὕτη, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ραχδαίων κοινωνικῶν ἀλλαγῶν, ὀφείλει νὰ μείνῃ ἀνοικτὴ, ἐδελικτος, πολύμορφος ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν σημερινὴν ποικίλιαν περιστάσεων, παραλλήλως δὲ πρὸς τὴν «θεραπευτικὴν» τῆς διάστασιν, νὰ ἐκδηλοῦται συγχρόνως καὶ ὡς «διακονία προληπτικὴ». Πρὸς τοῦτο, θὰ πρέπει νὰ ἀναεώσῃ τὸν θεσμὸν τῶν διακόνων καὶ διακονιστῶν καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν μεγαλύτεραν συμμετοχὴν τῶν λαϊκῶν εἰς αὐτὴν.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν συνεργασίαν τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν μετὰ τὸ Π.Σ.Ε. εἰς τὸν τομέα τῆς διακονίας, τονίζεται ὅτι αὕτη θὰ πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ διὰ τῆς συμμετοχῆς περισσοτέρων ὀρθόδοξων εἰς αὐτὸ, διὰ τῆς μείζονος προσοχῆς ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου τῶν ὀρθόδοξων προτάσεων περὶ τῶν κατὰ τόπους ἀναγκῶν, διὰ τῆς ἐνεργότερας συμμετοχῆς ὀρθόδοξων εἰς τὰ προγράμματα βοήθειας πρὸς μὴ ὀρθόδοξους χώρας, τέλος δὲ, διὰ τοῦ τονισμοῦ τῆς πνευματικῆς διαστάσεως τῆς δια-

Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου

Σικυώνος - Ζεμενοῦ - Ταρσοῦ καὶ Πολυφύγγους

Άριθμὸς 144

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡμεῖς ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου Παντελεήμων, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἐν παραγράφῳ 4 τοῦ άρθρου 1 τοῦ ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τὴν ἀνάγκην συμπληρώσεως καὶ διορθώσεως τοῦ άρθρου 1 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 57/1973 Κανονιστικῆς Διατάξεως «Περὶ Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματός Ἁγίου Γερασίμου Τρικάλων Κορινθίας (ΦΕΚ Α. 325/13-12-1973),

Ἀποφασίζομεν

συμπληροῦμεν διορθοῦντες τὴν ἐν άρθρῳ 1 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 57/1973 Κανονιστικῆς Διατάξεως «Περὶ Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος Ἁγίου Γερασίμου Τρικάλων Κορινθίας φράσιν «καὶ τεμαχίων ἐκ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ὁσίου», ὡς κάτωθι: «καὶ τεμαχίων ἐκ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ὁσίου Μακαρίου Νοταρᾶ».

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 6ῃ Δεκεμβρίου 1978

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

κονίας: προσευχή, ἀνάπτυξις τῆς σχέσεως Ἐγῶ - Σὺ - Θεὸς κλπ.

— Νέος Ἐξάρχος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας διὰ τὴν Αὐτ. Εὐρώπην.

Ἐπὶ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ὤριθθη ὅπως διαδεχθῆ τὸν Μητροπολίτην Φιλάρετον εἰς τὴν Ἐξαρχίαν Βερολίνου καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος (ἀπὸ τοῦ ἔτους 1976 Ἀρχιεπίσκοπος) Πένζας καὶ Σαράνσκ κ. Μελχισεδέκ. Ὁ Σεβ. Φιλάρετος θὰ ἀναλάβῃ ἐφεξῆς, παραλλήλως πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Μίνσκ καὶ Λευκορωσίας, καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας διὰ τὴν Αὐτικὴν Εὐρώπην.

— Ἡ 3ῃ Θεολογικῇ Συνάντησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας μετὰ τῶν Ἐξαρχικῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολικῆς Γερμανίας.

Ἀπὸ 1-4 Ὀκτωβρίου π.ε., ἐκπρόσωποι τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Συμβουλίου Εὐαγγελικῶν Ἐκ-

κλησιῶν Ἀνατολικῆς Γερμανίας ἐπραγματοποίησαν τὴν 3ην Θεολογικὴν τῶν Συνάντησιν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου Οὐκρανίας καὶ Κιέβου.

Αἱ δύο προηγούμεναι συναντήσεις εἶχον πραγματοποιηθῆ εἰς Ζαγκόρσκ (1974) καὶ Ἐρφούρτην (1976).

Τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν προέστησαν, ἀντιστοίχως, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κιέβου καὶ Γαλικίας κ. Φιλάρετος καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Δρ. WERNER KRUSCHE. Θέμα τῆς Συναντήσεως: «Καθαριάζουσα ἐνέργεια τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Σικυωνίου ΚΛΙΜΑΞ. Εἰσαγωγή - κείμενον - μετάφρασις - σχόλια - πίνακες ὑπὸ Ἀρχιμ. Ἰγνατίου. Ἐκδόσις Ἱ. Μονῆς τοῦ Παρακλήτου, Ὠρωπὸς Ἀττικῆς 1978, σ. ιβ' + 455.

1. Ἡ νέα Ἱ. Μονὴ τοῦ Παρακλήτου παρὰ τὸν Ὠρωπὸν, παρέχει εἰς τὸ πολὺ δημόσιον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἔλθῃ εἰς γνωριμίαν μὲ ἔργον μοναδικὸν εἰς σύλληψιν, θεϊκῆς ὄντως ἐμπνεύσεως. Εἶναι «Ἡ Κλίμαξ», ὡς ἐπεκράτησε νὰ τιτλοφορῆται τὸ ὀδοιπορικὸν τοῦτο χριστιανικῆς ἀρετολογίας καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν πολιτείας πρὸς κατάκτησιν τῆς κατὰ τὸ δυνατόν τελειότητος. Εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Συναίτου μεγάλου ἀσκητοῦ Ἰωάννου, τοῦ προσφυῶς ἐπονομαζομένου τοῦ τῆς «Κλίμακος». Εἰς 30 λόγους ὁ θεῖος ἐμπνεύσεως ἀσκητῆς Ἰωάννης ἐκθέτει, θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ, τὸν «Καταστατικὸν Χάρτην» τῆς ἀσκητικῆς πολιτείας. Πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κινεῖται ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἶναι τὸ τρίπτυχον τῆς χριστιανικῆς ἀρετολογίας: Ἡ Πίστις, ἡ Ἐλπίς καὶ ἡ Ἀγάπη. Ἡ ἔκθεσις τόσον τῶν ἐπιδιωκτέων ἀρετῶν, ὅσον καὶ τῶν φευκτέων κακιῶν γίνεται κατὰ τρόπον ἀποφθεγματικὸν καὶ παρομιμακόν. Τὸ ἔργον ἐπομένως, πέρα τῶν πρὸς τοὺς τὸν ἀσκητικὸν δῖον ἐπιλέξαντας παραινέσεων καὶ διδασχῶν, ἀποτελεῖ ἅμα ψυχροσωτηριολογικῆς βιοθεωρίας τοῦ ἀνθρώπου ἀνάλυσιν, παντοτεινῆς ἀξίας.

2. Ἐστῶσαν ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν παραδείγματα ἀριστοτεχνικῆς διατυπώσεως καὶ ἀποφθεγματικῆς χάριτος: «Ἀσεδῆς ἐστι, φύσις λογικῆ, θνητῆ, ἐκουσίως τὴν ζωὴν ἀποφεύγουσα, καὶ τὸν οἰκτεῖον ποιητὴν, τὸν ἀεὶ ὄντα, ὡς οὐκ ὄντα λογιζομένη». «Χριστιανὸς ἐστι, μίμημα Χριστοῦ κατὰ τὸ δυνατόν ἀνθρώπῳ, λόγοις καὶ ἔργοις καὶ ἐννοίᾳ εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα ὀρθῶς καὶ ἀμέμπτως πιστεύων (Δόγ. Α', ε' καὶ ζ')». «Κόπῳ πολλῷ καὶ μόχθῳ κατορθοῦται ἐν ἡμῖν ἦθος χρηστὸν καὶ εὐκατάστατον καὶ τὸ πολλῷ μόχθῳ κατορθούμενον, δυνατόν ἐν μιᾷ καιροῦ ροπῇ ἀπολέσθαι φθέρουσι γὰρ ἤθη χρηστὰ ὁμιλίας κακαί, κοσμικαὶ τε ἅμα καὶ ἄκοσμοι» (Γ', λγ'). «Ἐνὺπνιόν ἐστι νοδὸς κίνησις

ἐν ἀκίνησι σώματος» (Γ', λστ'). «Φαντασία ἐστὶν ἀπάτη ὀφθαλμῶν ἐν κοιμημένη διανοίᾳ· φαντασία ἐστὶν ἔκστασις νόος, ἐγρηγορότος τοῦ σώματος. Φαντασία ἐστὶν ἀνυπόστατος θεωρία» (Γ', λζ'). «Ὅταν ὁ ἰατρός ἀδυναμίαν προβάλληται, τότε πρὸς ἕτερον ἀνάγκη πορευέσθαι· χωρὶς γὰρ ἰατροῦ σπάνιοι οἱ θεραπευόμενοι» (Δ', ξγ'). «Θυμώδης ἐστὶν, ἐπιληπτικὸς ἐκούσιος, ἐξ ἀκουσίου προλήψεως καταρρηγνύμενος καὶ πίπτων» (Η', ιγ'). «Καταλαλιά ἐστὶν, ἀποκύημα μίσους· λεπτή νόσος, παχέια δὲ κεκρυμμένη καὶ λαγθάνουσα θδέλλα» (Ι', α'). «Γαστριμαργία ἐστὶ, κοιλίας ὑπόκρισις· κεκορεσμένη γὰρ οὔσα, ἔνδειαν ἀναθοᾶ καὶ πεφορημένη καὶ ρηγγυμένη πεινᾶν ἀνακράζει» (ΙΔ', β'). «Φιλαργυρία ἐστὶν εἰδῶλων προσκύνησις, ἀπιστίας θυγάτηρ, ἀσθeneϊῶν προφασίστρια, γήρως μάντις, ἀβροχίας ὑποδολεὺς, λιμῶν προμηγυτής» (ΙΣΤ', β'). «Δειλία ἐστὶν νηπιῶδες ἦθος ἐν γηραλέα κενόδοξῳ ψυχῇ (Κ', β'). «Ἵπερηφανία ἐστὶν ἐσχάτη πενία ψυχῆς, πλοῦτον φανταζομένης καὶ φῶς οἰομένης ἐν σκοτίᾳ» (ΚΒ', κδ'). «Ψυχὴ πρᾶξια, θρόνος ἀπλότητος» (ΚΔ', δ').

3. Εἰς τὰς 15 πρώτας σελίδας ὁ ἐπιμεληθεὶς τῆς ἐκδόσεως Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰ γ ν ἄ τ ι ο ς διαλαμβάνει τὰ περὶ τοῦ συγγραφέως, τοῦ τίτλου «Ἡ Κλίμαξ», τῆς ὅλης δομῆς, τοῦ ὕφους καὶ τῆς γλώσσης καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας, ἐξαιρῶν ἅμα τὴν μεγάλην ἀξίαν τοῦ ἔργου. Δὲν παραλείπει γὰρ μνημονεύσει καὶ τὰς πηγὰς, τοὺς σχολιαστὰς καὶ ἐρμηνευτὰς τοῦ ἔργου, τὰς μεταφράσεις, τὰ διασώσαντα τὸ ἔργον χειρόγραφα καὶ τέλος τὰς ἐκδόσεις. Ἡ μετάφρασις εἰς ἀπλήν νεοελληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἄνευ ἀκροτήτων, εἶναι ἐπιτυχής. Τὰ ἐν τέλει Σχόλια (411-435) λίαν διαφωτιστικὰ ἐν τῇ περιεκτικότητί των. Τὸ «μικρὸν γλωσσάριον» (439/41) ὑποδοθηθεὶ πρακτικῶς τὸν ἀναγνώστην, ἀλλ' οὔτε πλήρες εἶναι οὔτε ἐπιστημονικὰς ἀπαιτήσεις διεκδικεῖ. Χρησιμώτατοι οἱ ἐν τέλει Πίνακες «ἀγιογραφικῶν χωρίων» καὶ μάλιστα ὁ «τῶν ὀνομάτων καὶ πραγμάτων». Ἐνδεικτικὴ εἶναι καὶ ἡ κατακλείουσα τὸ ὅλον ἔργον διβλιογραφία. Αἱ 8-10 πολυχρωμοὶ εἰκόνες καλαισθητοὶ καὶ ἐντυπωστικαί. Ἡ χρυσόδετος βιβλιοδεσία, ἡ ἐπὶ ἀρίστου χάρτου ἐκτύπωσις καὶ ἡ ἀρίστη εἰς καλωσθησίαν ἐμφάνισις τοῦ ἔργου προδιαθέτου εὐμενῶς τὸν ἀναγνώστην. Τὸ ἔργον ἀποτελεῖ ἀδάμαντα τῆς ἀσκητικῆς μας Γραμματείας. Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Παρακλήτου καὶ ὁ ἐπιμεληθεὶς τῆς ὅλης ἐκδόσεως τοῦ ἔργου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰ γ ν ἄ τ ι ο ς εἶναι ἀξιοὶ συγχαρητηρίων διὰ τὸ ἔργον, ὑπερ εὐχόμεθα γὰρ καταστή κτήμα οὐ μόνον τῶν Θεολόγων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ παντὸς φιλομαθοῦς καὶ μάλιστα εὐδιαθέτου χριστιανοῦ.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

'Ακαδημαϊκός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

'Εχοντες ὑπ' ὄψει α) τὸ Ν.Δ. 1398)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων» καὶ β) τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς δουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως Ἱεροδιακόνου Ἱεροῦ Ναοῦ «Γεννήσεως Θεοτόκου» Κασσανδρείας Χαλκιδικῆς.

'Εν Πολυγύρῳ τῇ 3ῃ Ἰανουαρίου 1979

† Ὁ Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 16 παρ. 1 ἐδ. γ' καὶ 14 παρ. 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5)1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων», προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως Σ.Ε. (Κλητήρος), προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» καὶ τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν ἡμῶν Μητρόπολιν σχετικὴν αἰτήσιν.

'Εν Καρδίτῃ τῇ 4ῃ Ἰανουαρίου 1979

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΛΕΟΠΑΣ

'Ιερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρῳσιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σπερχογείας, καλοῦμεν τοὺς δουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ τῶν Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ καὶ πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Καλαμάτῃ τῇ 12ῃ Ἰανουαρίου 1979

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Χαλκίδος

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς δουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κάτωθι κενῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἁγίου Νικολάου Νεοχωρίου - Ἰστιαιᾶς, 2) Ἁγίας Παρασκευῆς Παγώντος, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Κυπαρισίου, 4) Ἁγίου Ἰωάννου Πολυλόφου καὶ 5) Προφήτου Ἠλιοῦ Κοτσικίων.

'Εν Χαλκίδι τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1979

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐτῶν 1923/4 - 1973, συνταχθέν ὑπὸ Ἀδαμαντίου Στ. Ἀγεστίδη. Πρόλογος Κωνσταντίνου Γ. Μπόνη, Ὁμ. Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου - Ἀκαδημαϊκοῦ. Τόμος Α', σσ. π + 1 - 572, Τόμος Β', σσ. 573 - 1070. Ἀθήναι 1978.

Εἰς τὰ πλαίσια τῆς συντάξεως εὔρετηρίων τῶν περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξεδόθη εἰς 2 τόμους τὸ εὔρετήριον τῶν πρώτων πενήντα τῶμων τῆς «Ἐκκλησίας», ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, εἶναι τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρόκειται δι' ἓν εὔρετήριον ἀπολύτως χρησικόν, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ πρῶτον μέρος ταξινομεῖ τὸ σύνολον τῶν πάσης μορφῆς δημοσιευμάτων τοῦ περιοδικοῦ καὶ εἰς τὸ δεύτερον εὔρετηριάζει κάθε τί. Τὸ πρῶτον μέρος περιλαμβάνει 27.133 λήμματα ταξινομημένα εἰς 17 πίνακας, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται πίνακες τῶν νόμων, πράξεων, ἐγγράφων κ.λπ. τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν ξένων κρατῶν, πίνακες πράξεων καὶ ἐγγράφων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν συνοδικῶν ὀργανισμῶν, τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ τῶν διαφόρων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως καὶ τῶν ἑτεροδόξων. Εἰς ἰδίους πίνακας ταξινομοῦνται αἱ μελέται, αἱ προσφωνήσεις, οἱ λόγοι, αἱ περιστατικαὶ εὐχαί, τὸ θεῖον κήρυγμα, τὰ σημειώματα τῆς «Παρατηρήσεων Στήλης», ἡ κριτικὴ τοῦ διδίου, τὰ χρονικά κ.ἄ.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος δημοσιεύονται 38 εὔρετήρια μὲ τὰ ὁποία ἐπιχειρεῖται μὴ ἐξονυχιστικὴ ταξινομήσις τῶν συντακτῶν καὶ τῶν περιεχομένων τῶν διαφόρων ἐγγράφων, νόμων, ἐγκυκλίων, πράξεων τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν περιεχομένων τῶν μελετῶν, ἄρθρων, προσφωνήσεων, λόγων, διδισκρισιῶν, παρατηρήσεων κ.λπ.

Τοῦ ὅλου ἔργου προτάσσεται πρόλογος τοῦ διευθυντοῦ τοῦ περιοδικοῦ Καθηγητοῦ κ. Κ. Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ, καθὼς καὶ ἱστορικὰ τοῦ περιοδικοῦ, ἀνάλυσις τῶν μεθοδολογικῶν τοῦ εὔρετηρίου, διδισγραφία, ἀρχιτικὸλεξά καὶ συντομογραφία.

Τὸ ἔργον διατίθεται ἐν τῷ συνόλῳ του ἀντὶ 2.000 δραχμῶν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν (Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθήναι 140).

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΘΕΟΦΙΛΟΣ

+ Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνη, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκοῦ, Βασίλειος Καισαρείας ὁ Μέγας.

Μήνυμα τῆς Α. Α. τοῦ Πάπα Ἰωάννου-Παύλου Β' πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἶκ. Πατριάρχην Δημήτριον Α'.

Προσφωνήσις τοῦ Σεβ. Ράμον Τορρέλλια πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ.

Ἀντιφωνήσις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἴκ. Πατριάρχου Δημητρίου Α' εἰς τὴν Προσφωνήσιν τοῦ Σεβ. Ράμον Τορρέλλια.

Σεβ. Μητροπ. Γαρδικίου Χρυσοστόμου, Ἡ Β' ἐν ὀλομελείᾳ συνάντησις τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου Ὀρθοδόξων καὶ Παλαιοκαθολικῶν (23-30 Αὐγούστου 1977).

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Σ. Τριβιζᾶ, Πτ. Θ. Μ. Ρη., Ἐκκλησία καὶ Τουρισμός: Ἐκθεσις, Συμπεράσματα καὶ Προτάσεις ἐκ τοῦ Δ' Θεολογικοῦ - Ποιμαντικοῦ Σεμιναρίου Εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων.

Ἀνδρέου Γ. Λαιμοῦ, Ὁ Μητροπολίτης Χίου Κυρὸς Χρυσόστομος (Ἐπιτάριον).

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Κανον. Ἀπόφασις Ἱ. Μητροπόλ. Κορίνθου.

Βιβλιοκρισία.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.